তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান

পূব অসম বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল, বোকাখাত

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৫-২৬লৈ)

প্ৰস্তুতকৰ্তা

তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (EDC)

সহায়কাৰী

অসম বন বিভাগ

আৰু

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধিৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট (কম্পেল', COMPELO)

[আই আই ই (IIE), আৰ জি ভি এন (RGVN) আৰু চি এম এল (CML)]

Approved

Paikia

Divisional Forest Officer
-cum, FIU APFBC Society
A. L. Division, Bokakhat

জুলাই, ২০১৬

সংক্ষিপ্ত শব্দৰ সম্পূৰ্ণ নামৰ তালিকা

সংক্ষিপ্ত	সম্পূৰ্ণ নাম
এ চি এফ (ACF)	সহকাৰী বন সংৰক্ষক (এছিচটেণ্ট কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
এ এফ ডি (AFD)	এজেন্সি ফ্ৰেন্সাইজি ডি ডেভেলপমেণ্ট
এ পি এফ বি চি (APFBC)	বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ অসম প্ৰকল্প (আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটী কনজাৰভেচন)
এ পি এল (APL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ ওপৰৰ (এব'ভ প্ৰভাৰ্টী লাইন)
বি পি এল (BPL)	দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ (বিল' প্ৰভাৰ্টী লাইন)
চি চি এফ (CCF)	মুখ্য বন সংৰক্ষক (চীফ কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
চি এফ (CF)	বন সংৰক্ষক (কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
চি এম এল (CML)	সূক্ষ্ম বিত্তীয় সাহায্য আৰু জীৱিকা কেন্দ্ৰ (চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'-ফাইনেন্স এণ্ড লাইভলিহুড)
চি অ' এম পি ই এল অ' (COMPELO)	কনছাল্টিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ'প্লেনিং এনহেনচিং লাইভলিহুড অপৰ্চুনিটিজ
ডি চি এফ (DCF)	উপ-বন সংৰক্ষক (ডেপুটী কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
ডি এফ অ' (DFO)	সাংমণ্ডলিক বন বিষয়া (ডিভিজনেল ফৰেষ্ট অফিচাৰ)
ই ডি চি (EDC)	পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ইক' ডেভেলপমেণ্ট ছ'চাইটী)
ই পি এ (EPA)	প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (এণ্ট্ৰি পইণ্ট এক্টিভিটী)
এফ চি এ (FCA)	বন (সংৰক্ষণ) আইন, ১৯৮১ (ফৰেষ্ট কনজাৰভেচন এক্ট, ১৯৮১)
এফ ডি (FD)	বন বিভাগ (ফৰেষ্ট ডিপাৰ্টমেণ্ট)
এফ আৰ এ (FRA)	বন অধিকাৰ আইন (ফৰেষ্ট ৰাইট্‌ছ এক্ট)
এফ ভি (FV)	বনগাঁও (ফৰেষ্ট ভিলেজ)
এফ ৱাই পি (FYP)	পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনা (ফাইভ য়েৰ্ছ প্লেন)
জি এইচ জি (GHG)	সেউজ গৃহ গেছ (গ্ৰীণ হাউছ গেছ)
জি অ' আই (GoI)	ভাৰত চৰকাৰ (গভৰ্ণমেণ্ট অব্ ইণ্ডিয়া)
জি পি (GP)	গাঁও পঞ্চায়ত
এইচ এ (Ha)	হেক্টৰ
আই ই চি (IEC)	তথ্য শিক্ষা আৰু যোগাযোগ (ইনফৰমেচন এডুকেশ্যন এণ্ড কমিউনিকেশ্যন)

আই আই ই (IIE)	ভাৰতীয় উদ্যমিতা প্ৰতিষ্ঠান (ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ'প্ৰিনিঅ'ৰশ্বিপ)
জে এফ এম চি (JFMC)	যৌথ বন প্ৰৱন্ধন সমিতি (জইণ্ট ফৰেষ্ট মেনেজমেণ্ট কমিটী)
কাজিৰঙা নেচনেল পাৰ্ক (KAZIRANGA NATIONAL PARK)	কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান
কে টি আৰ (KTR)	কাজিৰঙা ব্যাঘ্ৰ ৰিজাৰ্ভ (কাজিৰঙা টাইগাৰ ৰিজাৰ্ভ)
এল বি (LB)	লাওখোৱা বুঢ়াচাপৰি
এম ডি আৰ (MDR)	প্ৰধান জিলা পথ (মেজৰ ডিষ্ট্ৰিক্ট ৰোড্‌ছ)
এম জি এনৰেগা (MGNREGS)	মহাত্মা গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (মহাত্মা গান্ধী নেচনেল ৰয়েল এমপ্লইমেণ্ট গেৰাণ্টি স্কিম)
এম অ' ই এফ চি চি (MoEFCC)	পৰিৱেশ, বন আৰু জলবায়ু পৰিৱৰ্তন মন্ত্ৰালয় (মিনিষ্ট্ৰী অব্ এনভাইৰ'নমেণ্ট, ফৰেষ্ট এণ্ড ক্লাইমেট চেঞ্জ)
এন টি এফ পি (NTFP)	কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (নন টিম্বাৰ ফৰষ্টে প্ৰডিউচ)
অ' বি চি (OBC)	অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী (আদাৰ বেকৱাৰ্ড ক্লাছেছ)
অ' ডি আৰ (ODR)	অন্য জিলা পথ (আদাৰ ডিষ্ট্ৰিক্ট ৰোড্‌ছ)
পি চি চি এফ (PCCF)	প্ৰধান মুখ্য বন সংৰক্ষক (প্ৰিন্সিপাল চীফ কনজাৰভেটৰ অব্ ফৰেষ্ট)
পি এইচ চি (PHC)	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ (প্ৰাইমেৰী হেল্‌থ চেণ্টাৰ)
পি এম ইউ (PMU)	প্ৰকল্প নিৰীক্ষণ গোট (প্ৰজেক্ট মনিটৰিং ইউনিট)
পি আৰ এ (PRA)	অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য পৰিমাপ (পাৰ্টিচিপেটৰী ৰুৰেল এপ্ৰাইজেল)
আৰ ই ডি ডি + (REDD+)	ৰিডিউচিং ইমিছন ফ্ৰম ডি-ফৰেষ্টচন এণ্ড ফৰেষ্ট ডিগ্ৰেডেছন প্লাছ
আৰ জি ভি এন (RGVN)	ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি
আৰ অ' (RO)	বনাঞ্চলিক বিষয়া (ৰেঞ্জ অফিচাৰ)
এছ চি (SC)	অনুসূচিত জাতি (ছিডিউল কাষ্ট)
এছ ডি জি (SDG)	বহনক্ষম উন্নয়ন লক্ষ্য (ছাছটেইনেবল ডেভেলপমেণ্ট গ'ল্‌ছ)
এছ এল এফ (SLF)	বহনক্ষম জীৱিকা গঠন (ছাছটেইনেবল লাইভলিহুড ফ্ৰেমৱৰ্ক)
এছ পি পি (Spp)	স্পেচিছ
এছ টি (ST)	অনুসূচিত জনজাতি (ছিডিউল ট্ৰাইব)
এছ ডব্লিউ অ' টি (SWOT)	সবলতা, দুৰ্বলতা, সুবিধা আৰু ভাবুকি (ষ্ট্ৰেংথ, উইৰকনেছ, অ'পৰচুউনিটি এণ্ড থ্ৰেট)
টি ভি (TV)	ট্যাংগা গাঁও
টি ভি (TV)	টেলিভিছন
ডব্লিউ এল এছ (WLS)	বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য (ৱাইল্ড লাইফ ছেংচুৰী)
ডব্লিউ পি এ (WPA)	বন্যপ্ৰাণী (সংৰক্ষণ) আইন, ১৯৭২ (ৱাইল্ডলাইফ (প্ৰ'টেকচন) এক্ট-১৯৭২)
ডব্লিউ পি চি (WPC)	কৰ্মসূচী চক্ৰ (ৱৰ্কিং প্লেন চাৰ্কোল)

গছ, জোপোহা গছ, ঘাঁহ-বন-লতা আদিৰ স্থানীয় আৰু বৈজ্ঞানিক নাম

গছ, লতা, ঔষধি উদ্ভিদ		
ক্ৰমিক নম্বৰ	স্থানীয় নাম	বৈজ্ঞানিক নাম
১	বাঁহ	বেম্বুছা ভালগাৰিছ
২	কৰৈ	এবেলম'চছুচ ম'চছাটুচ
৩	শিমলু	ব'মবাক্স চিবা
৪	আজাৰ	লাগাৰষ্ট্ৰ'মিয়া স্পেচিঅ'চা
৫	ভেলকৰ	ত্ৰিৱিআ নুডিফ্ল'ৰা
৬	টেঙা	চাইট্ৰাছ লিমন
৭	বগৰী	ঝিঝিপাছ জুজুবি
৮	লেতেকু	বাকাউৰিয়াৰামিফ্ল'ৰা
৯	নৰসিংহ	মুৰায়া ক'য়েনিগি
১০	বাঁহকাতিতা	আধাত'ডাভাচিকা
১১	বৰভেঁকুৰি	চ'লানুমা গুইভি

তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান,
পূব অসম বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা
(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

সূচীপত্ৰ

শাখা নং	শীৰ্ষক	পৃষ্ঠা নং
	অধ্যায় - এক	
১	পৰিচয়	
২	এলেকাটোৰ সাধাৰণ বৰ্ণনা	
৩	গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থা	
৪	জীৱিকাৰ সম্পদ আৰু স্পৰ্শকাতৰতা	
৫	উপলব্ধ আঁচনি আৰু কাৰ্যসূচী	
	অধ্যায় - দুই	
৬	ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য, সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ আৰু শংকা আৰু দূৰত্ব বিশ্লেষণ	
৭	গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা	
৮	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা	
৯	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা	
১০	প্ৰয়োগৰ কৌশল, সময়সীমা আৰু বাজেট	
	অধ্যায় - তিনি	
	তালিকা, মানচিত্ৰ আৰু পৰিশিষ্ট	

Divisional Forest Officer
-cum, FTU APFBC Society
E.A.W.L. Division, Bokakhat

তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান
পূব অসম বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা
(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

অধ্যায় - এক

১। পৰিচয়

১.১ প্ৰকল্পটোৰ সম্পৰ্কে

আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰছিটী কনজাৰভেচনৰ উদ্দেশ্য হৈছে— 'নিৰ্দিষ্ট এলেকাৰ বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ অংশগ্ৰহণেৰে আৰু বনজ আৰু অনা-বনজ সম্পদৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰৰ জৰিয়তে তেওঁলোকৰ জীৱিকা সুনিশ্চিত বহুমুখী সংহত পৰিকল্পনাৰে অসমত বহনক্ষম বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু প্ৰৱন্ধনৰ ব্যৱস্থা কৰা।' প্ৰকল্পটোৰ লক্ষ্য হৈছে— 'বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল জনগোষ্ঠীসমূহৰ সহায়ত তেওঁলোকৰ জীৱিকাৰ ব্যৱস্থা কৰি আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্যৰ সংৰক্ষণ আৰু বহনক্ষম ব্যৱহাৰ সুনিশ্চিত কৰি বনাঞ্চলৰ পৰিৱেশতন্ত্ৰ ৰক্ষা কৰা।'

এই প্ৰকল্পটোলৈ আৰ্থিক অনুদান আগবঢ়াইছে এজেন্সী ফ্ৰান্স ডি ডেভেলপমেণ্ট অৰ্থাৎ ফ্ৰান্স ডেভেলপমেণ্ট এজেন্সীয়ে। সহযোগ কৰিছে অসম চৰকাৰে। প্ৰকল্পটোৰ পৰিকল্পনা, ৰূপায়ণ, নিৰীক্ষণ, সমন্বয় আৰু প্ৰৱন্ধনকে ধৰি সকলো কামৰ দায়িত্বত আছে আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰছিটী কনজাৰভেচন ছ'চাইটী।

১.২ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন

মূল্য সংযোজিত বজাৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ জৰিয়তে জীৱিকা বাছনিত উৎসাহিত কৰাৰ বাবে প্ৰকল্পটোত উদ্যমিকা বিকাশ, সামগ্ৰী সংশাধনেৰে মূল্য সংযোজন আৰু বিপণনৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ লগে লগে বনজ সম্পদত বৃদ্ধি পোৱা হেঁচাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত এনে পদক্ষেপ জৰুৰী হৈ পৰিছে। বজাৰ সম্ভাৱনীয়তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি উপলব্ধ বনজ আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য উৎপাদন আৰু সেৱাত মূল্য সংযোজনৰ বিকাশ ঘটোৱাটো প্ৰয়োজন। তদুপৰি, বনাঞ্চলভিত্তিক জীৱিকাৰ বাহিৰে জীৱিকাৰ অন্য পথ বিচাৰি উলিওৱা আৰু কৌশল বিকাশ পদক্ষেপৰ জৰিয়তে জনগোষ্ঠীৰ সদস্যসকলৰ দক্ষতা গঢ়ি তোলা দৰকাৰ।

উক্ত প্ৰকল্পৰ অধীনত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা বিকাশৰ আঁচনি ৰূপায়ণৰ বাবে ইণ্ডিয়ান ইনষ্টিটিউট অব্ এণ্ট্ৰ'প্ৰেনিয়ৰশ্বিপ (আই আই ই) গুৱাহাটী, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন) আৰু চেণ্টাৰ ফৰ মাইক্ৰ'ফাইনেন্স এণ্ড লাইভলিহুড ডেভেল'পমেণ্টৰে এক মহাজোঁট গঠন কৰা হৈছে। এই মহাজোঁটক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকাৰ সুযোগ বৃদ্ধি (কনছালটিং ছাৰ্ভিচ ফৰ মাইক্ৰ' প্লেনিং এনহেন্সিং লাইভলিহুড অপৰ্চুনিটিজ)ৰ বাবে গঠিত মহাজোঁট চমুকৈ কম্পেল' হিচাপে নামকৰণ কৰা হৈছে।

প্ৰকল্পটোৰ নিৰ্দেশনামতে, এই ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে 'গাঁও আৰু বন বিভাগৰ বিভিন্ন অভিযান... বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল সদস্যক জীৱিকাত সহায় কৰা আৰু বহনক্ষম বন প্ৰৱন্ধন এক বহল উদ্দেশ্য কৰি ৰখা।' ইয়াত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে বন উন্নয়ন আৰু জীৱিকা উন্নয়ন।

১.৩ তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি)ৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা

অসমৰ গোলাঘাট জিলাত অৱস্থিত তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ কাৰণে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা এই নথিত সন্নিৱিষ্ট আছে। এই ই ডি চিখন পূব অসম বন সংমণ্ডলৰ অধীনস্থ। জনগোষ্ঠীটোৰ পৰিচয় পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত দিয়া হৈছে।

২। স্থানৰ সাধাৰণ বিৱৰণ

২.১ সাধাৰণ বিৱৰণ

এশিঙীয়া গঁড়ৰ বাবে কাজিৰঙা জগত বিখ্যাত। ৪২৯.৯৩ বৰ্গকিলোমিটাৰ এলেকাজুৰি বিস্তৃত হৈ আছে কাজিৰঙা। মূল এলেকাৰ লগত ৪৫৪.৫০ বৰ্গকিলোমিটাৰ এলেকা অতিৰিক্ত সংযোজন কৰা হৈছে। ১৯০৫ চনতে লিখা হৈছিল কাজিৰঙাৰ বুৰঞ্জী। লিখিছিল ভাৰতবৰ্ষৰ ভাইচৰয় লৰ্ড কাৰ্জন আৰু তেওঁৰ পত্নী লেডী কাৰ্জনে। ১৯০৮ চনৰ জুনত ইয়াক প্ৰথমে সংৰক্ষিত বনাঞ্চল ঘোষণা কৰা হৈছিল। পৰ্যায়ক্ৰমে কাজিৰঙাক ১৯১৬ চনত ক্ৰীড়া অভয়াৰণ্য, ১৯৫০ চনত বন্যপ্ৰাণী অভয়াৰণ্য, ১৯৭৪ চনত ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানলৈ আৰু শেষত ২০০৭ চনত ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চললৈ উন্নীত কৰা হয়। ১৯৮৫ চনত কাজিৰঙাক বিশ্ব ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰত ঘোষণা কৰা হয়। কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান বোকাখাতৰ পৰা ৮ কিলোমিটাৰ দূৰৈত আৰু অসমৰ ৰাজধানী গুৱাহাটীৰ পৰা ২৩০ কিলোমিটাৰ দূৰৈত কাৰ্বি পাহাৰৰ নামনিত ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দক্ষিণপাৰে অৱস্থিত। কাজিৰঙাৰ দক্ষিণ সীমাৰ এটা অংশৰে পৰা হৈ গৈছে ৩৭নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ। অসম ট্ৰাংক ৰোড নামেৰে পৰিচিত ৩৭নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ (বৰ্তমান ৭১৫নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ) পাৰ হৈ যোৱা মজলীয়া আকাৰৰ চহৰ বোকাখাতত আছে কাজিৰঙা ব্যাঘ্ৰ প্ৰকল্পৰ মুখ্য কাৰ্যালয়। বোকাখাত গুৱাহাটীৰ পৰা পূবে ২৩৯ কিলোমিটাৰ দূৰৈত অৱস্থিত। সমীপৱৰ্তী আন দুখন চহৰ হৈছে পূবে ৭০ কিলোমিটাৰ দূৰৈত ৩৭নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথত থকা যোৰহাট আৰু দক্ষিণ-পূবে ৫৩ কিলোমিটাৰ দূৰৈত ৩৯নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ (বৰ্তমান ১২৯নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ)ত থকা গোলাঘাট। উত্তৰপাৰত থকা প্ৰধান চহৰ হৈছে বোকাখাতৰ পৰা ১০০ কিলোমিটাৰ দূৰৈত থকা তেজপুৰ। ২০০১ চনৰ লোকপিয়লমতে বোকাখাত মহকুমাৰ জনসংখ্যা হৈছে ১,৪১,৫০২গৰাকী। বোকাখাত নগৰৰ জনসংখ্যা ২০০১ চনৰ লোকপিয়লমতে ৮,৮৪৪গৰাকী।

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত ৫টা অঞ্চল আছে। কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ পৰিসীমাত ৩০টা ই ডি চি আছে আৰু ৪০০খন সীমামূৰীয়া গাঁও আছে।

২.২ অৱস্থিতি

কাজিৰঙা ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল ২৬°২৮/ৰ পৰা ২৬°৪৯/ উত্তৰ অক্ষ্যাংশ আৰু ৯২°৩৬/ৰ পৰা ৯৩°৪২/ পূব দ্ৰাঘিমাংশৰ মাজত অৱস্থিত। ২০০৭ চনত জাৰি কৰা জাননীমতে কাজিৰঙা ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল গোলাঘাট, নগাঁও আৰু শোণিতপুৰ জিলাৰ ১০৫৫.৮৯৪৫৪ বৰ্গ কিলোমিটাৰ এলেকাজুৰি বিস্তৃত হৈ আছে। পৰিশিষ্ট- Iত অৱস্থিতিৰ মানচিত্ৰ আৰু পৰিশিষ্ট- IIত ই ডি চিলৈ যাব পৰা পথৰ মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।

২.৩ মাটি

কাজিৰঙাৰ সমতল ভূমি চাপৰি আৰু বানেধোৱা সমতলৰ সংমিশ্ৰণত গঠিত। অঞ্চলটোৰ মাটি বানপানীৰ বাবে যথেষ্ট সাৰুৱা। প্ৰাকৃতিকভাৱে কাজিৰঙাৰ মাটি মটীয়া বৰণৰ বোকা আৰু মধ্যম আকৃতিৰ বালিৰে গঠিত আৰু বৰ্তমান ইয়াৰ মাটি নৈৰ বোকা আৰু পলসেৰে সংমিশ্ৰিত। অঞ্চলটোৰ আন এক বৈশিষ্ট্য হ'ল ইয়াত যথেষ্ট পৰিমাণৰ বিল দেখা যায়। ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদী উত্তৰ সীমাৰ পৰা বৈ আহি ইয়াত যথেষ্ট পৰিমাণৰ চৰ-চাপৰিৰো সৃষ্টি কৰিছে। এই চৰ-চাপৰিসমূহ দুই প্ৰকাৰৰ— স্থায়ী আৰু অস্থায়ী। উদ্যানখন যথেষ্ট পৰিমাণৰ বিল আৰু জলাশয়ৰ সমষ্টি। যাক এখন সেউজীয়া আৱৰণে ঢাকি ৰাখিছে। অৱশ্যে অঞ্চলভেদে ইয়াৰ মাটিৰ প্ৰকাৰ বেলেগ বেলেগ হোৱা দেখা যায়। যেনে বালিচহীয়া, আলতীয়া, পলসুৱা আদি বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ মাটিৰ বৈশিষ্ট্য এই অঞ্চলটোত দেখা যায়।

২.৪ পানী

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানক উত্তৰে ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদী আৰু দক্ষিণে মৰা ধনশিৰি, ডিফলু আৰু মৰা ডিফলুৱে আগুৰি আছে। কাজিৰঙাত জীৱিত আৰু মৃত নদীৰ এটা জটিল নেটৱৰ্ক আছে আৰু শতাধিক সৰু-ডাঙৰ বিল আছে। কেইখনমান উল্লেখনীয় বিল হৈছে চ'হ'লা (পূব আঞ্চলিকত), মিহিবিল, বৰবিল, হনুমান বিল (মধ্য আঞ্চলিকত), ৰৌমাৰী বিল, ডোঙা বিল, বৰবিল, ডফলং বিল (পশ্চিম আঞ্চলিকত), পাতহি বিল (বুঢ়াপাহাৰ আঞ্চলিকত)।

২.৫ জলবায়ু ঃ উষ্ণতা আৰু বৃষ্টিপাত

গ্ৰীষ্মকালত সৰ্বাধিক তাপমাত্ৰা ৩৮° ডিগ্ৰী চেলচিয়াছ। শীতকালত সৰ্বনিম্ন তাপমাত্ৰা ৮ ডিগ্ৰী চেলচিয়াছ।

বাৰ্ষিক বৃষ্টিপাত প্ৰায় ১,৯৮০ মিলিমিটাৰ। দুই-তৃতীয়াংশ বৃষ্টিপাত হয় বাৰিষাকালত (জুন-ছেপ্টেম্বৰ)। বাৰিষাৰ সময়ত আৰ্দ্ৰতা বেছি হয় (৯০ শতাংশৰ অধিক) আৰু শীতকালত কম হয় (৩০ শতাংশৰ কম)।

২.৬ পৰিৱেশতন্ত্ৰ আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য

কাজিৰঙাৰ মুঠ এলেকাৰ ৫ শতাংশ স্থায়ীভাৱে বিল আৰু জান-জুৰিয়ে আগুৰি আছে। বাৰিষাৰ সময়ত পানীৰে আগুৰা এলেকা বৃদ্ধি পায়। কিছু উপঙি থকা ঘাঁহ-বন আৰু জলজ উদ্ভিদ এই বিলবোৰত গজে। প্ৰধান ঘাঁহ হৈছে ইৰালি (এণ্ড্ৰ'প'গ'নছ্প)। অন্য জলজ উদ্ভিদ হৈছে কলমৌ (ইপ'মিয়েৰেপানছ), হেলচি (এনহাইড্ৰাফ্লুক্টুৱান্‌ছ), বৰপুণী (পিচটিয়াছট্ৰাফিঅ'ল্‌ছ), সৰুপুণী (লেমনাপানচিঅ'ষ্টাতা) আদি। এনে জলজ উদ্ভিদৰ উপৰি বিলবোৰত ইকৰা, নল, খাগৰি আদিও থাকে।

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত ৩৮বিধ স্তন্যপায়ী জীৱ, ৫৫৩বিধ চৰাই, ৪২বিধ উভচৰ প্ৰাণী, ৫৫০বিধ উদ্ভিদ (তাৰ ভিতৰত ১০৬বিধ উদ্ভিদ বিৰল আৰু বিলুপ্তপ্ৰায়)। কাঞ্চনজুৰি, বিমলি, কাঠপাৰা, ৰঙামটীয়া আদি অঞ্চলৰ ওচৰত থকা হাবিত ভালুক (মেলাৰ্চুৰচিনাছ) পোৱা যায়। কিন্তু প্ৰাকৃতিক স্বভাৱৰ বাবে সিহঁতে সঘনাই দেখা নিদিয়ে। উদ্যানখনত ৪০-৫০টামান ভালুক আছে। উদ্যানখনৰ কাঞ্চনজুৰি আৰু পাণবাৰীৰ সমীপৰ হাবিত হলৌ বান্দৰ (হাইল'বৈতহ'লক) পোৱা যায়। টুপীমূৰীয়া বান্দৰ (প্ৰিচবাইটছপিলিটাছ)ও এই ঠাইবোৰত দেখা যায়। ১৯৯৯ চনত কৰা গণনামতে উদ্যানখনত ১৩৯টা টুপীমূৰীয়া বান্দৰ পোৱা গৈছিল। বিখ্যাত এশিঙীয়া গঁড়ৰ প্ৰধান বসতিস্থল কাজিৰঙা। ১৯৫৭, ১৯৬১, ১৯৬৩ চনত কাজিৰঙাত গঁড়ৰ সংখ্যা গণনাৰ চেষ্টা কৰা হৈছিল। কিন্তু এই পদ্ধতি আছিল অতিশয় বিপজ্জনক আৰু ইয়াৰ জৰিয়তে কেৱল গঁড়ৰ সংখ্যাহে নিৰূপণ কৰিব খোজা হৈছিল। এই গণনামতে কাজিৰঙাত গঁড়ৰ সংখ্যা ২৫০-৩০০টাৰ ভিতৰত আছিল। পদ্ধতিগত আৰু বিস্তৃত গঁড়ৰ গণনা ১৯৬৬, ১৯৭২, ১৯৭৮, ১৯৮৭, ১৯৯১, ১৯৯৩, ১৯৯৯, ২০০৫, ২০০৯ আৰু ২০১২ চনত কৰা হৈছিল। ২০১৩ চনত গঁড়ৰ এক বিশেষ গণনা কাৰ্যসূচী চলোৱা হয়। শেহতীয়া তথ্যমতে কাজিৰঙাত গঁড়ৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাইছে। ১৯৬৬ চনত ৩৬৬টা গঁড়ৰ বিপৰীতে ২০১৫ চনত ২,৪০১টা গঁড়ৰ তথ্য লিপিবদ্ধ কৰা হয়। কিন্তু চোৰাং চিকাৰীৰ উপদ্ৰৱৰ বাবে কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত গঁড় জীয়াই থকাত প্ৰত্যাহ্বানৰ সৃষ্টি কৰিছে।

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত যথেষ্ট সংখ্যক এছীয় হাতী পোৱা যায়। হাতী পৃথিৱীৰ অন্যতম বৃহৎ স্তন্যপায়ী জীৱ। ২০১১ চনৰ সমীক্ষামতে কাজিৰঙাত হাতীৰ সংখ্যা ২০০৫ চনৰ ১,২৪৬টাৰ পৰা ১,১৬৫টালৈ হ্ৰাস পায়।

২.৭ কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ শংকা

খহনীয়া ঃ ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীৰ বানপৃষ্ঠ এলেকাত থকা বাবে প্ৰতিবছৰে কাজিৰঙা বানপানীত আক্ৰান্ত হয়। বানপানীয়ে কাজিৰঙা আৰু ইয়াৰ কাষৰীয়া এলেকাত ব্যাপক খহনীয়াৰ সৃষ্টি কৰিছে। খহনীয়া কাজিৰঙাৰ জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত বৃহৎ প্ৰত্যাহ্বান। বহু গৱেষকে কাজিৰঙাৰ খহনীয়া সমস্যাক লৈ অধ্যয়ন কৰিছে। জে এন শৰ্মাৰ মতে খহনীয়াত আক্ৰান্ত হোৱা কাজিৰঙাৰ এলেকাৰ হিচাপ এনেধৰণৰ—

বছৰ/সময়	হেৰুওৱা এলেকা (বৰ্গকিঃমিঃ)	যোগ হোৱা এলেকা (বৰ্গকিঃমিঃ)
১৯১২-১৯১৬ৰ পৰা ১৯৭২ লৈ	৮৪.৮৭	২৪.৪৯
১৯৭২ৰ পৰা ১৯৯৮ লৈ	৪৪.৭০	২৯.৪৭
১৯৯৮ৰ পৰা ২০০৮ লৈ	২০.৪১	৭.৮
সৰ্বমুঠ	১৪৯.৯৮	৬০.৮৫

মাছমৰা ঃ কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ মাছ পোৱা যায়। কাজিৰঙাত মাছমৰা এক পৰম্পৰাগত প্ৰক্ৰিয়া আৰু উদ্যানখনৰ সীমামূৰীয়া গাঁৱৰ বাসিন্দাই বিলসমূহত, বিশেষকৈ ৩৭নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথৰ কাষৰ বিলত মাছমৰা দেখা যায়।

উলুখেৰ সংগ্ৰহ ঃ উদ্যানৰ সীমামূৰীয়া গাঁৱৰ গাঁওবাসীয়ে বাধা নিষেধ নেওচি ডিচেম্বৰৰ পৰা মাৰ্চ পৰ্যন্ত উলুখেৰ সংগ্ৰহ কৰে। গাঁওবাসীয়ে ঘৰৰ ছাল বনাবলৈ এই খেৰ ব্যৱহাৰ কৰে। কোনোৱে এই খেৰ বিক্ৰী কৰি জীৱিকাৰ বাট মোকলায়।

চোৰাং চিকাৰ ঃ কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ বাবে প্ৰধান শংকা হৈছে চোৰাং চিকাৰ। চোৰাং চিকাৰীৰ মূল লক্ষ্য হৈছে গঁড়। বাঘৰ চিকাৰো মাজে মাজে সংঘটিত হয়। অন্য জন্তু আৰু সৰিসৃপকো চোৰাং চিকাৰীয়ে লক্ষ্য কৰি লয়। চীনা ঔষধ আৰু অন্যান্য পৰম্পৰাগত ঔষধত জন্তুৰ অংগবোৰ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

৩। গাঁৱৰ আৰ্থ-সামাজিক পৰিচয় আৰু ই ডি চিৰ পৰিচয়

৩.১ মূল তথ্য

তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি (ই ডি চি) বোকাখাত বন আঞ্চলিকৰ অন্তৰ্গত। ই এখন ৰাজহ গাঁও।

৩৭নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথৰ দক্ষিণে ইয়াৰ অৱস্থিতি। ২০০২ চনৰ ১০ জুলাইত কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ সঞ্চালকৰ কাৰ্যালয়ত পঞ্জীয়ন কৰা হয় (পৰিশিষ্ট-IIIত সন্নিৱিষ্ট পঞ্জীয়ন প্ৰমাণ-পত্ৰ মতে)। ই ডি চিখনে সামৰি লোৱা এলেকা অসমৰ গোলাঘাট জিলাৰ বোকাখাত উন্নয়ন খণ্ডৰ অধীনস্থ। ২০১১ চনৰ লোকপিয়লমতে ইয়াত ৯৯টা পৰিয়াল আছে। জনসংখ্যা ৫২৭গৰাকী।

ই ডি চিখনৰ মূল তথ্যসমূহ হৈছে—

তালিকা— ক ঃ ই ডি চিখনৰ মূল তথ্য

ই ডি চিৰ নাম	তামুলীপথাৰ
পঞ্চায়তৰ নাম	পূব কাজিৰঙা
ৰাজহ চক্ৰ	বোকাখাত
জিলা	গোলাঘাট
বন সংমণ্ডল	পূব অসম বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল
বন আঞ্চলিক	পূব বনাঞ্চল অগৰাতলি
পঞ্জীয়ন নম্বৰ	KAZIRANGA NATIONAL PARK/EAWL/19
স্থাপনৰ বৰ্ষ	২০০২
ই ডি চিৰ চাৰিসীমাৰ বিৱৰণ	উত্তৰ ঃ কজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান দক্ষিণ ঃ ডিফলু পথাৰ পশ্চিম ঃ ডিফলু পথাৰ পূব ঃ মৰি ধনশিৰি,
ই ডি চিৰ বেংক একাউণ্ট নম্বৰ	৯৫৫১৩৭৭০১
বেংকৰ নাম	ইণ্ডিয়ান বেংক, বোকাখাত

উৎস ঃ ই ডি চিৰ তথ্য আৰু ২০১৬ চনত পি আৰ এৰ সময়ত হোৱা আলোচনা।

৩.২ কাৰ্যকৰী আৰু সাধাৰণ সমিতিৰ বিতং বিৰৰণ

তলৰ তালিকাত কাৰ্যকৰী সমিতি আৰু সাধাৰণ সভাৰ বিস্তৃত বিৰৰণ দিয়া হৈছে। (পৰিশিষ্ট-IVত ই ডি চি সদস্যৰ চহীৰ তালিকা, পৰিশিষ্ট-Vত ই ডি চি সদস্যৰ যৌথ আলোকচিত্ৰ)

তালিকা- খ ঃ কাৰ্যকৰী সমিতি আৰু সাধাৰণ সভাৰ বিতং বিৰৰণ

নাম	বয়স	ঠিকনা	শিক্ষাগত অৰ্হতা	পদবী
শ্ৰী বদন শইকীয়া	৫৮	মাৰফৎ যোগেন শইকীয়া তামুলীপথাৰ	অষ্টম শ্ৰেণী	সভাপতি
নুৰুল হুছেইন শইকীয়া	৪২	মাৰফৎ অগৰাতলি বন কাৰ্যালয়	স্নাতক	সদস্য সচিব
শ্ৰীঅঞ্জনা শইকীয়া	৩৫	মাৰফৎ শিৰম শইকীয়া তামুলীপথাৰ	দশম শ্ৰেণী	কোষাধ্যক্ষ
শ্ৰী মুলেধৰ বৰা	৫৪	মাৰফৎ দুনীয়া বৰা তামুলীপথাৰ	পঞ্চম শ্ৰেণী	সদস্য
শ্ৰী প্ৰফুল্ল বৰা	৩৫	মাৰফৎ চানী বৰা	মেট্ৰিক	সদস্য
শ্ৰী নীললকান্ত শইকীয়া	৩৮	মাৰফৎ কিনাৰাম শইকীয়া	উচ্চতৰ মাধ্যমিক উত্তীৰ্ণ	সদস্য
শ্ৰী নগেন শইকীয়া	৩৩	মাৰফৎ জুমন শইকীয়া	উচ্চতৰ মাধ্যমিক উত্তীৰ্ণ	সদস্য
শ্ৰীমতী জয়া বৰুৰা	৫০	মাৰফৎ বিপুল বৰুৰা	চতুৰ্থ শ্ৰেণী	সদস্য
শ্ৰীমতী বুলু বৰা	৩৫	মাৰফৎ নিবিন বৰা	নৱম শ্ৰেণী	সদস্য
শ্ৰীমতী ফুল শইকীয়া	৪৫	মাৰফৎ মহেশ শইকীয়া	চতুৰ্থ শ্ৰেণী	সদস্য
শ্ৰীমতী ৰূপা বৰা	৩৫	মাৰফৎ দিলীপ বৰা	দশম শ্ৰেণী	সদস্য
শ্ৰীমতী কবিতা বৰা	৪৫	মাৰফৎ নিৰেন বৰা	অষ্টম শ্ৰেণী	সদস্য

উৎস ঃ ই ডি চিৰ তথ্য

৩.৩ পৰিয়াল আৰু জনসংখ্যা গাঁথনি

গাঁওখনৰ ১৫১টা পৰিয়ালৰঅছে ১৩২টা পৰিয়াল দাৰিদ্ৰ্য সীমাৰেখাৰ তলৰ।

তালিকা— গ ঃ জনগাঁথনি

জনগাঁথনি

জাতি/জনগোষ্ঠী	পৰিয়াল	পুৰুষ	মহিলা	মুঠ
সাধাৰণ	১	৩	২	৫
অন্যান্য পিছপৰা	১৩৪	৩৫১	৩১৫	৬৬৬
অনুসূচিত জাতি	০	০	০	০
অনুসূচিত জনজাতি	০	০	০	০
অন্যান্য	১৬	৩৮	৩০	৬৮
মুঠ	১৫১	৩৯২	৩৪৭	৭৩৯

মুঠ জনসংখ্যা ৭৩৯গৰাকী। ইয়াৰে ৩৯২গৰাকী পুৰুষ আৰু বাকীখিনি মহিলা। মুঠ জনসংখ্যাৰ ৬৬৬গৰাকী অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণীৰ (অ' বি চি), ৬৮গৰাকী অন্য জনগোষ্ঠীৰ আৰু ৫গৰাকী সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ ।

তালিকা— ঘ ঃ বয়স গোট বিৰৰণ

বয়স শ্ৰেণী	৫ বছৰতকৈ কম	৮-১৮ বছৰ	১৮-৪৫ বছৰ	৪৫-৬০ বছৰ	৬০ বছৰতকৈ অধিক
পুৰুষ	২৩	৯৫	২০৭	৪৫	৩১
মহিলা	২১	৭৬	১৬৭	৪২	৩২
মুঠ	৪৪	১৭১	৩৭৪	৮৭	৬৩

৩.৪ শিক্ষা আৰু দক্ষতা বিকাশ

শিক্ষাগত অৰ্হতা

বয়স শ্ৰেণী	অশিক্ষিত	প্ৰাথমিক	মধ্য	উচ্চ		স্নাতক	স্নাতকোত্তৰ
২৫ বছৰতকৈ কম	০	১০৯	৭১	১০৩		১	০
২৫ বছৰতকৈ অধিক	৩	২১৬	৯৭	১০০		৩	০
মুঠ	৩	৩২৫	১৬৮	২০৩		৪	০

৯৯.৫৯ শতাংশ মানুহ শিক্ষিত। বেছিভগেই স্কুলীয়া শিক্ষা পাইছে। কমসংখ্যক লোকে কলেজীয়া শিক্ষা লৈছে।

আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক দুই ধৰণে জীৱিকাৰ দক্ষতাসমূহ আহৰণ কৰা হয়। ই ডি চিৰ ক্ষেত্ৰত অনানুষ্ঠানিক মানে হৈছে দক্ষতা বিকাশৰ পৰম্পৰাগত পদ্ধতি। মানুহৰ পৰম্পৰাগত দক্ষতা তলত উল্লেখ কৰা ক্ষেত্ৰসমূহত আছে —

— বয়ন

— বাঁহশিল্প

— চিলাই

— কাঠমিস্ত্ৰী

৩.৫ ভূমি ব্যৱহাৰৰ ধৰণ

মানুহবোৰ মূলতঃ কৃষি আৰু পশুপালনৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। গাঁওখনৰ ভূমিৰ ব্যৱহাৰ তলত দিয়াৰ দৰে হয়—

মুঠ ভূমি — ১৩৮৬.৮২৫ হেক্টৰ

বসতিস্থান — ৪৬২.৩ হেক্টৰ (৩৩.৩৩ শতাংশ)

কৃষি — ৯২৪.৫২৫ হেক্টৰ (৬৬.৬৬ শতাংশ)

৩.৬ ভূমি ধাৰণৰ ধৰণ

ভূমি ধাৰণ অনুসৰি পৰিয়ালৰ প্ৰকাৰ—

* ০.৮৬   শতাংশ পৰিয়াল ভূমিহীন

* ১৮.১২ শতাংশ পৰিয়াল উপান্ত কৃষক (২ হেক্টৰতকৈ কম)

* ০.১৪ শতাংশ পৰিয়াল ক্ষুদ্ৰ কৃষক (২-১০ হেক্টৰ)

৩.৭ পশুধন

গাঁওখনত মুঠ পশুধন ২,৮২৩টা। গাঁওবাসীয়ে পোহা পশুধনসমূহ হৈছে—

ক্ৰমিক নম্বৰ	পশুধন	নাম
১	গাইগৰু	২১৭
২	বলধ	৮৮
৩	ছাগলী	২৬৮
৪	হাঁহ	২২৬
৫	কুকুৰা	১০০

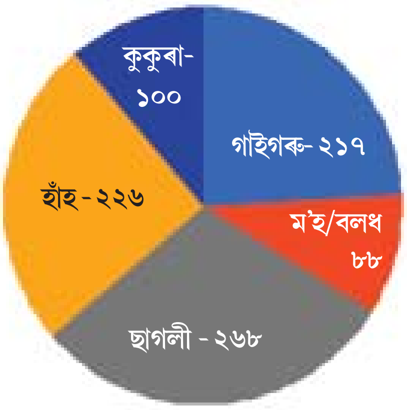

৩.৮ গাঁৱৰ আন্তঃগাঁথনি

যিকোনো জনগোষ্ঠীতে সাধাৰণ আন্তঃগাঁথনিৰ উপলব্ধতাই জীৱিকাৰ বহনক্ষম উপায় বিকাশত সহায় কৰে। গাঁওখনত বৰ্তমানৰ আন্তঃগাঁথনিৰ অৱস্থা সন্তোষজনক নহয়। গাঁওখনৰ আন্তঃগাঁথনিৰ বৰ্তমানৰ অৱস্থা—

তালিকা— চ ঃ বস্তুনিষ্ঠ আন্তঃগাঁথনি

ক্ৰমিক নম্বৰ	আন্তঃগাঁথনি	অৱস্থিতি (গাঁৱৰ ভিতৰত নে বাহিৰত)	সংখ্যা (যদি প্ৰযোজ্য)	গাঁৱৰ পৰা দূৰত্ব (কিলোমিটাৰত)	মন্তব্য
১	মূল পথ	বাহিৰত		৫	বেয়া
২	বাছ আস্থান	বাহিৰত		৭	ভাল
৩	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	ভিতৰত	১		ভাল
৪	মজলীয়া বিদ্যালয়	ভিতৰত	১		বেয়া
৫	উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়		নাই		
৬	উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়	বাহিৰত	১	৭	ভাল
৭	মহাবিদ্যালয়	বাহিৰত	১	৭	ভাল
৮	বিদ্যুৎ	ভিতৰত	১১৬		
৯	প্ৰাথমিক স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰ	বাহিৰত	১	২	ভাল
১০	ৰন্ধন গেছ		১৫		
১১	ৰাজহুৱা পৰিবহণ	নাই			
১২	ডাকঘৰ	বাহিৰত	১	৮	
১৩	বেংক	বাহিৰত	৪	৬	ভাল
১৪	টেলিফোন				
১৫	খোৱাপানীৰ উৎস	ভিতৰত	১০৫		দমকল
১৬	ৰাজ হুৱা সভাগৃ হ	বাহিৰত(নিৰ্মীয়মান)	১		
১৭	অংগনাৱাড়ী কেন্দ্ৰ		১		
১৮	গাঁও পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়	বাহিৰত		৫	
১৯	ৰাজহ চক্ৰ কাৰ্যালয়	বাহিৰত		৬	
২০	আৰক্ষী থানা	বাহিৰত	১	৬	
২১	বন লাট কাৰ্যালয়	ভিতৰত	১	৫	
২২	বনাঞ্চলিক কাৰ্যালয়	বাহিৰত			
২৩	ৰেল ষ্টেচন	নাই	১		
২৪	জিলা মুখ্য কাৰ্যালয়				বোকাখাত
২৫	বিদ্যুৎ সংযোগ থকা গৃহ		১১৬		
২৬	ষ্ট্ৰীট লাইট	নাই			

২৭	ট্রেক্টৰৰ সংখ্যা	নাই			
২৮	পাৱাৰ টিলাৰৰ সংখ্যা		১		
২৯	নামঘৰ,মন্দিৰ,গীৰ্জা,মছজিদ	ভিতৰত	২		
৩০	গাড়ীৰ সংখ্যা	ভিতৰত	১		
৩১	জে চি বিৰ সংখ্যা	নাই			
৩২	সমীপৰ বজাৰ	বাহিৰত	১	৫	ভাল

ওপৰৰ তালিকাখনৰ পৰা গাঁওখনৰ আন্তঃগাঁথনি সম্পৰ্কে তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে বৰ্ণনা কৰিব পাৰি—

বস্তুনিষ্ঠ আন্তঃগাঁথনি ঃ অঞ্চলটোৰ বাসিন্দাসকল ভাল ৰাস্তা, পানী যোগান, মোবাইল নেটৱৰ্ক আদিৰ দৰে প্ৰাথমিক আন্তঃগাঁথনিৰ পৰা বঞ্চিত।

শিক্ষা আৰু স্বাস্থ্য সুবিধা ঃ অঞ্চলটোৰ শৈক্ষিক আৰু স্বাস্থ্যৰ সুবিধা ন্যূনতম। ৰাজহুৱা পৰিবহণ ব্যৱস্থা উপলব্ধ নোহোৱাৰ বাবে গাঁওবাসীয়ে এঠাইৰ পৰা আনঠাইলৈ যাবলৈ চাইকেল ব্যৱহাৰ কৰিবলগীয়া হয়।

চৰকাৰী কাৰ্যালয় ঃ চৰকাৰী কাৰ্যালয়সমূহ (যেনে আৰক্ষীচকী, গাঁও পঞ্চায়তৰ কাৰ্যালয়, ৰাজহ চক্ৰৰ কাৰ্যালয় আদি) এই অঞ্চলৰ পৰা যথেষ্ট দূৰৈত অৱস্থিত। একে সময়তে গাঁওখনৰ পৰা অথবা ইয়াৰ সমীপৱৰ্তী অঞ্চলৰ পৰা ৰাজহুৱা পৰিবহণ ব্যৱস্থা উপলব্ধ নোহোৱা বাবে এই সুবিধাসমূহ গ্ৰহণ কৰাত বাধাৰ সৃষ্টি হৈ আহিছে।

বিত্তীয় সুবিধা ঃ গাঁওখনৰ পৰা বিত্তীয় সুবিধা প্ৰদানকাৰী সংস্থা যেনে বেংক আৰু ডাকঘৰ যথেষ্ট দূৰৈত অৱস্থিত। গাঁওবাসীয়ে মূলতঃ সাত কিঃমিঃ দূৰত্বত অৱস্থিত বোকাখাতৰ ভাৰতীয় ষ্টেট বেংক, অসম গ্ৰামীণ বিকাশ বেংক, ইণ্ডিয়ান বেংক আৰু ইউ বি আই ব্যৱহাৰ কৰে।

৩.৯ কৃষি/শস্য

গাঁওখনত হোৱা মূল শস্যসমূহ

খাৰিফ শস্য ঃ বড়োধান

ৰবিশস্য ঃ শাক-পাচলি

অন্যান্য ঃ মাহজাতীয় শস্য।

বড়োধানৰ দৰে শস্য উৎপাদনত সৰ্বাধিক পৰিয়াল জড়িত।

শস্যবোৰৰ উৎপাদনৰ হাৰ তলত দিয়াৰ দৰে—

ক) ধান ঃ উৎপাদন ৩৬০০ কুইণ্টল

উৎপাদনৰ হাৰ বিঘাই প্ৰতি ৬০০০ কিলো

খ) মাহজাতীয় শস্য ঃ উৎপাদন ৭৫০০০ কিলো

উৎপাদনৰ হাৰ বিঘাই প্ৰতি ২৫০ কিলো

গ)	শাক-পাচলি ঃ উৎপাদন— ২৪০০০০ কিলো

উৎপাদনৰ হাৰ প্ৰতিবিঘাত ১২০০ কিলো

৩.১০ পশু খাদ্য

গাঁওবাসী পশু খাদ্যৰ বাবে কাষৰ বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল। গাঁওবাসীৰ বাবে পশু খাদ্যৰ মূল উৎস হৈছে—

ক)	বনাঞ্চল

খ)	কাষৰীয়া অঞ্চল

গ)	স্থানীয় অঞ্চল

৩.১১ বজাৰ

জনগোষ্ঠীসমূহে সঘনাই অহা-যোৱা কৰা বজাৰসমূহ—

ক)	গেলামাল/সুলভ মূল্যৰ দোকান ঃ ২ কিলোমিটাৰ দূৰৈত

খ)	সাপ্তাহিক/অৰ্ধ সাপ্তাহিক বজাৰ ঃ ৪ কিলোমিটাৰ দূৰৈৰ চাপজুৰি

গ)	প্ৰধান বজাৰ ঃ ১০ কিলোমিটাৰ দূৰৈৰ বোকাখাত

৩.১২ পানীৰ উৎস

পানীৰ প্ৰধান উৎসসমূহ হৈছে—

ক)	দমকল ঃ ১০৫ (পানীৰ পৰ্যাপ্ততা ঃ বাৰমহীয়া)

৩.১৩ শক্তিৰ উৎস

গাঁৱত শক্তিৰ মূল উৎসসমূহ হৈছে—

ক)	কাঠখৰি ঃ ভৰসা কৰা পৰিয়াল ১২৩ ঘৰ। উৎস ঃ বনাঞ্চল

খ)	গোবৰ গেছ ঃ ভৰসা কৰা পৰিয়াল ২ ঘৰ। উৎস ঃ স্থানীয় উৎপাদন

গ)	ৰন্ধন গেছ ঃ ভৰসা কৰা পৰিয়াল ১৫ ঘৰ। উৎস ঃ চৰকাৰ

৩.১৪ আৰ্থ-সামাজিক স্থিতি

সামাজিক গাঁথনি ঃ গাঁওখন সাধাৰণ জনগোষ্ঠীৰ লোকৰ বসতিপ্ৰধান । জাতি ব্যৱস্থা আছে। সমাজখন গভীৰভাৱে বিভাজিত। মহিলাৰ গুৰুত্ব আশাব্যঞ্জক।

অৰ্থনৈতিক অৱস্থা ঃ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা আশাব্যঞ্জক নহয়। বেছিভাগ পৰিয়ালৰ বছৰেকীয়া আয় ৯৬,০০০ৰ পৰা ১,২০,০০০ টকা। বেছিভাগ মানুহে কৃষি, পশুপালন আৰু অন্যান্য সংলগ্ন জীৱিকাৰ লগত জড়িত।

৪। জীৱিকা সম্পদৰ সবিশেষ আৰু দুৰ্বলতা প্ৰসংগ

গাঁৱৰ জীৱিকা সম্পদ আৰু এইবোৰৰ সাম্প্ৰতিক অৱস্থা সন্দৰ্ভত ইয়াত আলোচনা কৰা হ'ব। দুৰ্বলতা প্ৰসংগ সন্দৰ্ভতো ইয়াত বিশ্লেষণ কৰা হ'ব।

৪.১ জীৱিকা সম্পদৰ বিশ্লেষণ

বহনক্ষম জীৱিকা ফ্ৰেমৱৰ্ক (এছ এল এফ) মতে এখন গাঁৱত জীৱিকাৰ বিকাশৰ বাবে দৰকাৰী পাঁচটা সৰ্বাধিক গুৰুত্বপূৰ্ণ জীৱিকা সম্পদ হৈছে মানৱ সম্পদ, আৰ্থিক সম্পদ, সামাজিক সম্পদ, প্ৰাকৃতিক সম্পদ আৰু বস্তুনিষ্ঠ সম্পদ। এই পাঁচটা সম্পদৰ স্থিতি তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

মানৱ সম্পদ ঃ

গাঁওখনৰ মুঠ জনসংখ্যা ৭৩৯ গৰাকী, ইয়াৰে ৩৯২গৰাকী পুৰুষ আৰু বাকীখিনি মহিলা। পৰিয়ালৰ গড় জনসংখ্যা ৫। এই জনসংখ্যাৰ ভিতৰত ৬২৯গৰাকী অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী আৰু ৬৪গৰাকী লোক আন সম্প্ৰদায়ৰ। লিংগ অনুপাত ১০০গৰাকী পুৰুষৰ বিপৰীতে ৯০গৰাকী মহিলা। সাক্ষৰতা হাৰ ৯৯.৫৯ শতাংশ। গাঁওখনৰ লোকসকলে বোৱা-কটা, কাঠৰ কাম, চিলাই, বাঁহশিল্প আদি কামত জড়িত হোৱা দেখা যায়।

বস্তুনিষ্ঠ সম্পদ ঃ

গাঁওখনৰ ভিতৰত স্কুল আছে। এছ বি আই, ইউ বি আই আদি বেংকৰ শাখা গাঁওখনৰ ওচৰতে আছে। গাঁওখনৰ পৰা পাঁচ কিলোমিটাৰ দূৰৈত বাছ আস্থানটো অৱস্থিত। গাঁওখনত অংগনবাড়ী কেন্দ্ৰ, বনাঞ্চলিক কাৰ্যালয় আছে। গাঁওখনৰ পৰা ৭ কিলোমিটাৰ দূৰৈত বোকাখাতত বজাৰ আছে। পথ যোগাযোগ দুৰ্বল। গাঁওখনলৈ যাব পৰা মথাউৰিটোৰ অৱস্থা বাৰিষাৰ সময়ত অতি বেয়া হয়। স্বাস্থ্য সুবিধাও গাঁওখনৰ পৰা দূৰৈত।

সামাজিক সম্পদ ঃ

সামাজিক সম্পদত গাঁওখন চহকী। এজন গাঁওবুঢ়া আছে। তেওঁক গাঁৱৰ ৰাইজৰ বাছনি মৰ্মে আৰু চৰকাৰৰ জৰিয়তে নিয়োগ কৰে।গাঁওখনতই ডি চি, এটা যুৱ সংঘ, এটা ক্ৰীড়া সংঘ, দুখন মইনা পাৰিজাত, ১০টা আত্মসহায়ক গোট আছে। দুটা নামঘৰ আছে। পৰম্পৰা আৰু সাংস্কৃতিকভাৱে গাঁওখন যথেষ্ট চহকী। বছৰেকীয়া উৎসৱ উলহ-মালহেৰে উদ্‌যাপন কৰা হয়।

প্ৰাকৃতিক সম্পদ ঃ

গাঁওখন কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ দাঁতিকাষৰীয়া অঞ্চলত অৱস্থিত। আৰু প্ৰাকৃতিক সম্পদত চহকী। মাটি সাৰুৱা। সকলো পৰিয়ালৰে ফলৰ গছ আৰু পাচলি আৰু বনৌষধিৰ বাগিচা আছে। পাণ-তামোল আৰু বাঁহ-বেত গাঁওখনত পোৱা যায়। গাঁওখনৰ কাষেৰে বৈ গৈছে মৰি ধনশিৰি নৈ। গাঁওখনত পোৱা কিছুমান চৰাই হৈছে ভাটৌ, ফেঁচা, শালিকা, বুলবুলি আদি। সাধাৰণতে দেখা পোৱা জন্তু হৈছে গঁড়, বাঘ, হাতী, পহু, ম'হ আদি। আজাৰ, সোণাৰু, কৃষ্ণচূড়া আদি গছ পোৱা যায়।

বিত্তীয় সম্পদ ঃ

বিত্তীয় সম্পদৰ বিষয়ে ক'বলৈ গ'লে গাঁওখনৰ পৰা সাত কিলোমিটাৰ দূৰৈত বোকাখাতত অসম গ্ৰামীণ বিকাশ বেংক, ভাৰতীয় ষ্টেট বেংক, ইউ বি আই, ইণ্ডিয়ান বেংকৰ শাখা আছে। গাঁওখনৰ কিছু লোকৰ বেংক একাউণ্টছ আছে। গাঁওখনত থকা মহিলাৰ আত্মসহায়ক গোটবোৰে ঋণ দিয়ে আৰু গাহৰি পালন, বোৱা-কটা আদি কৰি কিছু ধন ঘটে।

৪.২ জীৱিকা সম্পদৰ পঞ্চভূজ

গাঁওখনত উপলব্ধ ৫ প্ৰকাৰৰ জীৱিকা সম্পদৰ বিশ্লেষণৰ ভিত্তিত এটা জীৱিকা-পঞ্চভূজ বনোৱা হয়। জীৱিকা-পঞ্চভূজটো সুষম নহয় আৰু উপযুক্ত জীৱিকাৰ পদক্ষেপ লৈ ইয়াৰ দূৰত্ববোৰ স্থিৰ কৰি ৰাখিব পাৰি। এই বিষয়ে পৰৱৰ্তী অধ্যায়ত আলোচনা কৰা হৈছে।

৪.৩ দুৰ্বলতা প্ৰসংগ বিশ্লেষণ ঃ

গাওখনে বিভিন্ন ধৰণৰ অসুবিধাৰ সন্মুখীন হয়। প্ৰথম হৈছে মেলেৰিয়া, ডিচেণ্ট্ৰিৰ দৰে বেমাৰ। তাৰোপৰি বানপানীয়ে খেতি নষ্ট কৰে। বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ অন্য এক সমস্যা। হাতী, বাঘ, ম'হ আদিয়ে প্ৰায়ে উপদ্ৰৱ চলায়। খেতি আৰু সম্পদৰ ক্ষতিসাধন কৰে।

৪.৪ ঋতু অনুযায়ী কৃষিৰ দিনপঞ্জী

বানপানী, বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ আদিৰ কাৰণে শস্য উৎপাদনৰ দিনপঞ্জী আৰু দুৰ্বলতাসমূহ আলোচনাৰ জৰিয়তে প্ৰস্তুত কৰা হয়। জানুৱাৰীৰ পৰা মে' মাহলৈ বড়োধানৰ খেতি কৰা হয়। অক্টোবৰৰ পৰা এপ্ৰিললৈ পাচলিৰ খেতি কৰে।

গাঁওখন জুনৰ পৰা আগষ্ট মা হলৈ বানত আক্ৰান্ত হয়। এই সময়ত গাঁৱলৈ যোৱা পথ বিধ্বস্ত হৈ পৰে। বনৰীয়া জন্তুৱে উপদ্ৰৱ চলায়।

ঋতু অনুযায়ী কৃষিৰ দিনপঞ্জী, তামুলীপথাৰ ই ডি চি

মাহ	জানু	ফেব্ৰু	মাৰ্চ	এপ্ৰিল	মে’	জুন	জুলাই	আগষ্ট	ছেপ্টে	অক্টো	নৱে	ডিচে
শস্য	ধান (বড়ো)	ধান (বড়ো)	ধান (বড়ো)	ধান (বড়ো)	ধান (বড়ো)							
	তৈল শস্য	তৈল শস্য	তৈল শস্য									
	ৰবিশস্য	ৰবিশস্য	ৰবিশস্য	ৰবিশস্য						ৰবিশস্য (শাক-পাচলি)	ৰবিশস্য (শাক-পাচলি)	ৰবিশস্য (শাক-পাচলি)
তাণ্ডৱ (বানপানী আৰু জন্তুৰ উপদ্ৰৱ)						বানপানী	বানপানী	বানপানী				
			হাতী	হাতী	হাতী	হাতী	হাতী	হাতী	হাতী			
	বনগাহৰি	বনগাহৰি	বনগাহৰি	বনগাহৰি	বনগাহৰি	বনগাহৰি	বনগাহৰি	বনগাহৰি	বনগাহৰি	বনগাহৰি	বনগাহৰি	
		ম'হ	ম'হ	ম'হ	ম'হ	ম'হ	ম'হ	ম'হ	ম'হ	ম'হ		

৫। সাম্প্ৰতিক পৰিকল্পনা আৰু কাৰ্যসূচী

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাত প্ৰত্যক্ষ প্ৰভাৱ পেলোৱা অন্য কিছু গুৰুত্বপূৰ্ণ পৰিকল্পনা আৰু ৰূপায়ণ পদ্ধতি আৰু প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে ইয়াত আলোচনা কৰা হ'ব। তাৰ ভিতৰত প্ৰধান হৈছে ৰাজ্যৰ বনাঞ্চলত বন আৰু বন্যপ্ৰাণীৰ সংৰক্ষণ আৰু বহনক্ষম বিকাশৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা সামগ্ৰিক কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা। বন্যপ্ৰাণী এলেকাত এই পৰিকল্পনাক কোৱা হয় ব্যৱস্থাপনা পৰিকল্পনা আৰু ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত ইয়াক কোৱা হয় বাঘ সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা। তদুপৰি, অন্য কিছু আঁচনি অছে যেনে জনজাতি উপ-পৰিকল্পনা (টি এছ পি) আৰু অনুসূচিত জাতি পৰিকল্পনা (এছ চি পি), যিবোৰ বন বিভাগৰ জৰিয়তে বনগাঁওসমূহত ৰূপায়ণ কৰা হয়। অন্য কিছু বিভাগ যেনে স্বাস্থ্য, শিক্ষা, শক্তি, জলসিঞ্চন আদিয়ে জীৱিকাৰ ব্যৱস্থা কৰে। এই বিভাগবোৰে প্ৰায়ে বনগাঁওসমূহত আঁচনি ৰূপায়ণ কৰে।

অসম যৌথ (ৰাইজৰ অংশগ্ৰহণ) বন ব্যৱস্থাপনা বিধি, ১৯৯৮ প্ৰণয়ন কৰাৰ পাছত যৌথ বন ব্যৱস্থাপনা আৰম্ভ কৰা হয় আৰু ২০০২ চনত জে এফ এম চি আৰু ই ডি চিসমূহ স্থাপন কৰা হয়। ইয়াৰ পূৰ্বে কিছু কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনাত যৌথ বন ব্যৱস্থাপনা চক্ৰ স্থাপনৰ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছিল। তদুপৰি ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা সংকেত, ২০১৪ত সূক্ষ্ম পৰিকল্পনাৰ ওপৰত জোৰ দিয়া হৈছিল আৰু ইয়াৰ বাবে সবিশেষ নীতি-নিৰ্দেশনাও প্ৰস্তুত কৰিছিল। এই সূক্ষ্ম পৰিকল্পনা ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা সংকেতৰ আধাৰত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি ঃ

১৯৯৫-৯৬ চনত ভাৰত চৰকাৰে পঞ্চবাৰ্ষিক পাইলট প্ৰজেক্ট হিচাপে ৭টা সংৰক্ষিত অঞ্চলত যেনে বাক্সা ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, পালামৌ ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, ৰান্থামব'ৰ ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, গিৰ ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান, পেঞ্চ ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল, নাগৰহ'ল ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চল আৰু পেৰিয়াৰ ব্যাঘ্ৰ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলত ভাৰত পাৰিপাৰ্শ্বিক উন্নয়ন প্ৰকল্প (IEDP, আই ই ডি পি) ৰূপায়ণৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে। ইয়াৰ উদ্দেশ্য আছিল অংশগ্ৰহণমূলক সংৰক্ষণ মডেলৰ কাৰ্যকৰিতা পৰীক্ষা কৰা। আই ই ডি পিয়ে পৰিৱেশ উন্নয়নক স্থানীয় মানুহৰ ওপৰত সংৰক্ষিত এলেকাৰ প্ৰভাৱ আৰু সংৰক্ষিত এলেকাৰ ওপৰত স্থানীয় মানুহৰ প্ৰভাৱ বিবেচনা কৰি জৈৱ-বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণৰ লক্ষ্য হিচাপে লোৱাত গুৰুত্ব দিছিল। মুঠতে আই ই ডি পি ভাৰতত এটা অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰকল্প। এক অভিলাষী কাৰ্যসূচী হিচাপে আৰম্ভ কৰা আই ই ডি পি ৰাইজৰ সমালোচনাৰ সন্মুখীন হয়, ৰূপায়ণত পদে পদে বাধা আহি পৰে। শেষত ইয়াৰ পৰা কিছু ব্যতিক্ৰমী ফল পোৱা যায় (ব্যাঘ্ৰ প্ৰকল্প, ভাৰত, ২০০৪)।

সম্প্ৰতি পূব অসম বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনত ৩৩টা পঞ্জীকৃত ই ডি চি আৰু নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনত ২৮টা পঞ্জীকৃত ই ডি চি আছে। তদুপৰি, পূব অসম বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল আৰু নগাঁও বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলত ক্ৰমে ৪০টা আৰু ১০টা ই ডি চি স্থাপনৰ প্ৰস্তাৱ লোৱা হৈছে। কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ দক্ষিণ আৰু উত্তৰ দিশৰ সীমামূৰীয়া সকলো গাঁৱতে পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি স্থাপন কৰা হ'ব। অৱশিষ্ট ই ডি চিসমূহ পঞ্জীভুক্ত হোৱাৰ পাছত সকলো ই ডি চিৰ প্ৰতিনিধিক লৈ এটা কনফেডাৰেচন বনোৱা হ'ব। প্ৰতিখন গাঁৱত ভিন্ন আয় আহৰণৰ বাবে আত্মসহায়ক গোট খোলা হ'ব। সীমামূৰীয়া গাঁৱৰ বিদ্যালয়ত থকা নেচনেল গ্ৰীণ ক'ৰ্প্ছৰ অধীনস্থ বৰ্তমানৰ ইক' ক্লাববোৰ প্ৰকৃতি সংঘলৈ পৰ্যৱশিত কৰা হ'ব। য'ত ইক' ক্লাব নাই তাত স্থাপন কৰা হ'ব। পৰিৱেশ আৰু ইয়াৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত মানুহক শিক্ষা দিবলৈ স্বতন্ত্ৰভাৱে গঠিত প্ৰতিষ্ঠান আৰু সংগঠনবোৰকো প্ৰকৃতি সংঘত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হ'ব।

গ্ৰাম্য ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ জৰিয়তে জীৱিকা সমৰ্থন পদক্ষেপ ঃ

বনাঞ্চলৰ সীমামূৰীয়া গাঁও আৰু বনগাঁওসমূহত স্থানীয় এন জি অ' আৰু প্ৰতিষ্ঠানৰ সহায়ত কাৰ্যকৰী পি আৰ এ অনুশীলন আৰু আৰ্থ-সামাজিক জৰীপ কৰা হয়, যাতে গাঁওবোৰৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা কৰিব পৰা যায়। ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ সহায়ত

আয় উদ্ভাৱন তৎপৰতা (আই জি এ)ৰ জৰিয়তে গাঁওবাসীৰ জীৱিকাত সমৰ্থন আগবঢ়োৱা হয়।

তলত উল্লিখিত উদ্দেশ্যৰে কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ পৰিৱেশ উন্নয়ন কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰা হয়—

— কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান কৰ্তৃপক্ষ আৰু ৰাইজৰ মাজত এটা মধুৰ সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলা। ই চোৰাং চিকাৰী আৰু দুৰ্বৃত্তক প্ৰতিহত কৰাত থকা বাধা দূৰ কৰিব।

— উদ্যানখনৰ সম্পদ সংৰক্ষণ আৰু উদ্যানৰ উদ্দেশ্য সিদ্ধি হোৱাত স্থানীয় ৰাইজৰ সহযোগিতা লাভ কৰাৰ বাবে সংৰক্ষিত এলেকা ব্যৱস্থাপনাৰ দক্ষতা বৃদ্ধি কৰা।

— কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ বাবে কাৰ্যকৰী অংশগ্ৰহণমূলক সংৰক্ষণ মডেল প্ৰস্তুতেৰে পৰিৱেশ উন্নয়নত কাৰ্যকৰী আৰু সৰ্বাংগীণ সহায় আগবঢ়োৱা।

পৰিৱেশ-উন্নয়ন কাৰ্যসূচীৰ জৰিয়তে নিৰ্দিষ্ট বিষয়ৰ সমস্যা সমাধান—

১) বিকল্প জীৱিকা কৌশল

২) জীৱন ধাৰণৰ মান উন্নয়ন

৩) মানুহ-বন্যপ্ৰাণীৰ সংঘাত দূৰীকৰণ

৪) জনগোষ্ঠীৰ উন্নয়নমূলক কাম

৫) পৰিৱেশ-পৰ্যটনৰ সহায়ত সংৰক্ষিত এলেকাৰ সম্পদ নষ্ট নকৰাকৈ ব্যৱহাৰ

৬) বনজ সম্পদৰ ওপৰত গাঁওবাসীৰ নিৰ্ভৰশীলতা

৭) বনজ সম্পদৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰ

পৰিৱেশ-উন্নয়ন কাৰ্যসূচী কাৰ্যকৰীকৰণৰ বিস্তৃত কৌশল—

১) অংশগ্ৰহণকাৰী ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত আৰু পৰিৱেশ উন্নয়নৰ বাবে ৰূপায়ণ খৰচৰ ব্যৱস্থা কৰা।

২) গাঁও পৰিৱেশ-উন্নয়ন কাৰ্যসূচীলৈ সহায় আগবঢ়োৱা, যাৰ জৰিয়তে উদ্যান কৰ্তৃপক্ষৰ সংৰক্ষণ পদক্ষেপত গাঁওবাসীয়ে উল্লেখনীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব।

৩) পৰিৱেশ-উন্নয়ন পদক্ষেপবোৰ ৰূপায়ণ কৰা, যিয়ে সংৰক্ষিত এলেকাৰ সংৰক্ষণ আৰু সুৰক্ষা, বিকল্প জীৱিকা আৰু সম্পদ ব্যৱহাৰত উৎসাহিত কৰে।

অন্যান্য পদক্ষেপবোৰ—

* গাঁও ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ জৰিয়তে জীৱিকা সমৰ্থন পদক্ষেপ

* ই ডি চি জীৱিকা সমৰ্থন পদক্ষেপ

* মানুহ-বন্যপ্ৰাণীৰ সংঘাত নিৰ্মূল

* গাঁও উন্নয়ন তৎপৰতা ঃ

— প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী (ই পি এ)

— আয় উদ্ভাৱন কাৰ্যসূচী (আই জি এ)

* মানৱ সম্পদ উন্নয়ন/দক্ষতা সৃষ্টি পৰিকল্পনা

* পৰিৱেশ পৰ্যটন কাৰ্যসূচী

নিৰীক্ষণ আৰু মূল্যায়ন

ই ডি চিৰ পৰা আশা কৰা প্ৰতিশ্ৰুতি ঃ

১) বেদখল, অবৈধ বনজুই, অবৈধভাৱে গছকটা, অবৈধভাৱে কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন সম্পদ আহৰণ আদিৰ ফলত বন্যপ্ৰাণীৰ আৱাসভূমি নষ্ট নকৰা।

২) সংৰক্ষিত এলেকাত চোৰাং চিকাৰ বা অবৈধ গছকটা বন্ধ কৰা।

৩) অপৰাধ ৰোধ আৰু অপৰাধীক প্ৰতিহত কৰা আৰু তদন্তৰ বাবে চোৰাংচোৰাগিৰি, তথ্য যোগান আৰু অন্যান্য সহায়।

৪) গাঁৱত থকা সকলো মাৰণাস্ত্ৰৰ পঞ্জীয়নৰ ব্যৱস্থা কৰা।

৫) গাঁৱৰ পশুধনক ১০০ শতাংশ প্ৰতিষেধক দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰা।

৬) বন্যপ্ৰাণীৰ আৱাসভূমিৰ ক্ষতি নকৰাকৈ পৰিৱেশ পৰ্যটনত অংশগ্ৰহণ কৰা।

৭) সংৰক্ষিত এলেকাৰ কৰ্তৃপক্ষৰ সৈতে সুহৃদ সম্পৰ্ক বৰ্তাই ৰখা।

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা ৰূপায়ণ কৌশল ঃ সংৰক্ষিত এলেকাৰ ব্যক্তি, এন জি অ' আৰু গাঁওবাসীক লৈ গঠিত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা সমৰ্থক দলে ধাৰাবাহিকভাৱে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা ৰূপায়ণ আৰু বিকাশত গাঁওবাসীক সহায় কৰে। উদ্দেশ্যত উপনীত হ'বৰ বাবে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাই নীতি-নিৰ্দেশনা, বিনিয়োগ নীতি, প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী আদি সকলো বিষয়ক সামৰি ল'ব লাগে। সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ মূল এলেকাৰ সীমামূৰীয়া গাঁৱত যৌথ বন ব্যৱস্থাপনা সমিতি শক্তিশালী কৰিব লাগে। অন্য বিভাগৰ সহায়ত বনাঞ্চলৰ সীমামূৰীয়া গাঁৱত গ্ৰামোন্নয়নৰ কাম হাতত ল'ব লাগে। পৰিৱেশ উন্নয়ন কাৰ্যৰ নিৰীক্ষণ আৰু মূল্যায়ন ৰূপায়ণ কৰা এজেন্সীটোৱে নকৰি অন্য এজেন্সীয়ে কৰিব লাগে। স্থানীয় এন জি অ', প্ৰতিষ্ঠান, বিশ্ববিদ্যালয়ক চলি থকা কামৰ মূল্যায়নৰ দায়িত্ব দিব পাৰে। সকলো পৰিৱেশ-উন্নয়ন কাৰ্যসূচীৰ নিজস্ব নিৰীক্ষণ আৰু মূল্যায়ন পদ্ধতি থাকিব লাগে, যাতে সময়মতে পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰি কামৰ অগ্ৰগতিক নিৰ্দিষ্ট দিশত নিব পাৰে।

৫.৩ অতীতৰ বন উন্নয়ন পদক্ষেপ

২০১৬ চনত এটা ৰাজহুৱা গৃহ সাজিবৰ বাবে ই ডি চিলৈ ১০,০০,০০০ টকা আগবঢ়োৱা হৈছে।

৫.৪ অন্য বিভাগৰ আঁচনি

তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি
কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান
পূব অসম বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডল

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা
(২০১৬-১৭ৰ পৰা ২০২৬-২৭লৈ)

অধ্যায় - দুই

৬। ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য, সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ, শংকা (SWOT) আৰু ব্যৱধান বিশ্লেষণ

৬.১ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য

এখন গাঁও পৰ্যায়ৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা হৈছে গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বনাঞ্চল উন্নয়ন পৰিকল্পনা, যি প্ৰয়োজন নিৰ্ভৰ আৰু স্থাভিত্তিক উপলব্ধ সম্পদৰ লগত খাপখোৱা। যিহেতু পৰিকল্পনাৰ গোটটো সৰু, সেয়ে ইয়াক ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা কোৱা হয়। ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাই দুটা উদ্দেশ্য পূৰণ কৰাৰ চেষ্টা কৰে—

১) জীৱিকা উন্নত কৰা

২) জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু পৰিৱেশতন্ত্ৰৰ সমতা ৰক্ষা কৰা

ভাৰত চৰকাৰে আৰম্ভ কৰা যৌথ বন ব্যৱস্থাপনা ব্যৱস্থাৰ এৰিব নোৱাৰা অংশ হৈ পৰিছে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা। এইক্ষেত্ৰত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা হৈছে জনসমষ্টিৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণত প্ৰস্তুত এক সাধাৰণ নথি। এনে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ একক হৈছে জনগোষ্ঠী (গাঁও)। এই নথিৰ লক্ষ্য হৈছে স্থানীয় বনজ সম্পদৰ সৈতে স্থানীয় প্ৰয়োজন আৰু বন বিভাগৰ কাৰ্যসূচীৰ সংযোগ কৰা। জে এফ এম চি নিৰ্দেশনা, ২০০০ৰ মতে বন বিষয়া আৰু জে এফ এম চিয়ে গাঁৱত পি আৰ এ অনুশীলন কৰাৰ পিছত এখন ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। জে এফ এম চি/ই ডি চিৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা এক কৰি বন বিভাগৰ কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰিব লাগে।

বৰ্তমানৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা পুৰুষ আৰু মহিলাকে ধৰি জনগোষ্ঠীৰ সকলো সদস্যই লগ হৈ প্ৰস্তুত কৰিছে। এই নথি ২০১৬ চনৰ মে' মাহত জনগোষ্ঠী আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ বিকাশ নিধি (আৰ জি ভি এন)ৰ সদস্যৰ দ্বাৰা কৰা অংশগ্ৰহণমূলক গ্ৰাম্য মূল্যাংকন (পি আৰ এ)ৰ ফলাফল।

তাৰপাছত লোৱা বিভিন্ন পদক্ষেপবোৰ তলত সংক্ষিপ্তভাৱে উল্লেখ কৰা হ'ল—

ক) ২০১৬ চনৰ মে' মাহত জনসমষ্টিৰ বৈঠক অনুষ্ঠিত কৰা হয়। প্ৰকল্পৰ উদ্দেশ্য সন্দৰ্ভত আলোচনা আৰু জনসমষ্টিৰ প্ৰয়োজনীয় তথ্য যোগাৰ কৰিবৰ বাবে এই বৈঠক অনুষ্ঠিত কৰা হয়।

খ) জনসমষ্টিৰ সবিশেষ তথ্য সংগ্ৰহ আৰু ইয়াৰ পূৰ্বসূত্ৰ উপলব্ধ আৰ্হিত সংগ্ৰহ কৰা।

গ) তাৰপাছত জনসমষ্টিৰে হোৱা বৈঠকত সংগ্ৰহ কৰা তথ্যৰ শুদ্ধতা পৰীক্ষা কৰা হয়।

ঘ) জনসমষ্টিৰ অংশগ্ৰহণ আৰু প্ৰতিক্ৰিয়া অনুসৰি কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা।

ঙ) প্ৰকল্পৰ নিৰ্দেশনাৰ ভিত্তিত আৰ জি ভি এনে ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা সংকলন কৰিছে। নথিখিনি ২০১৬ৰ জুলাইত উপস্থাপন কৰিব পৰাকৈ আলোচনা আৰু চূড়ান্ত কৰা হৈছে।

৬.২ **প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ আৰু ব্যৱধান বিশ্লেষণ**

সম্পদ পুনৰীক্ষণ, দক্ষতা পুনৰীক্ষণ, জীৱিকা সম্পদ মেপিং আৰু দুৰ্বলতা পুনৰীক্ষণৰ ভিত্তিত উদ্দেশ্যধৰ্মী গোট আলোচনা, পি আৰ এ অনুশীলন, গাঁও পৰ্যায়ৰ আৰু পৰিয়াল পৰ্যায়ৰ জৰীপৰ জৰিয়তে প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ, ব্যৱধান বিশ্লেষণ আৰু সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ, শংকা বিশ্লেষণ কৰা হয়। এই বিশ্লেষণৰ ভিত্তিত কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা, জীৱিকা, গাঁও উন্নয়ন কৌশল আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা ই ডি চিৰ কাৰণে প্ৰস্তুত কৰা হয়।

প্ৰশিক্ষণ প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ

ক) দক্ষতা গঠন ঃ বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য, বহনক্ষম বিকাশ, জলবায়ু পৰিৱৰ্তন, লিংগ বিষয়, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিকৰণ, ভূমি আৰু পানী সংৰক্ষণ, বানৰ ব্যৱস্থাপনা সন্দৰ্ভত নিয়মীয়া সজাগতা কাৰ্যসূচীৰ জৰিয়তে জনসমষ্টিৰ দক্ষতা বিকাশ কৰা হয়। গাঁও উন্নয়নৰ বাবে কৰা কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনাত তেনে এক পদ্ধতিৰ প্ৰস্তাৱ কৰা হৈছে।

খ) দক্ষতা বিকাশ ঃ জীৱিকা উন্নয়নৰ বাবে কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনাত দিয়া প্ৰস্তাৱমতে জীৱিকাৰ মান উন্নয়নৰ বাবে জীৱিকাৰ দক্ষতাৰ নিয়মীয়া পুনৰীক্ষণ আৰু যন্ত্ৰপাতি ব্যৱহাৰৰ বিশেষ প্ৰশিক্ষণ নিয়মীয়াকৈ দিব লাগে।

ব্যৱধান বিশ্লেষণ ঃ

ক) দুৰ্বল আন্তঃগাঁথনি

খ) দুৰ্বল যোগাযোগ ব্যৱস্থা

গ) উপযুক্ত আন্তঃগাঁথনিৰ অভাৱ

ঘ) দুৰ্বল পানী, অনাময় ব্যৱস্থা

ঙ) খোৱাপানীৰ সমস্যা

চ) বান প্ৰতিৰোধৰ ব্যৱস্থা নাই

৬.৩ **সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ, শংকা বিশ্লেষণ**

জনসমষ্টিৰ পুৰুষ আৰু মহিলা সদস্যৰ অংশগ্ৰহণেৰে অংশগ্ৰহণমূলক দৃষ্টিভংগীৰে সবলতা, দুৰ্বলতা, সুযোগ, শংকা বিশ্লেষণ কৰা হৈছে।

সবলতা

১) সাৰুৱা কৃষিভূমি

২) পৰম্পৰাগত দক্ষতা

৩) চহকী সামাজিক সম্পদ

৪) একেটা সম্প্ৰদায়ৰে লোক

৫) সামাজিক-সাংস্কৃতিক দিশত সক্ৰিয়তা (ভাওনা, বিহুনৃত্য)

দুৰ্বলতা

১) বেংক ঋণৰ সুবিধাৰ অভাৱ

২)	দুৰ্বল আন্তঃগাঁথনিৰ সুবিধা

৩)	অসম্পূৰ্ণ আনুষ্ঠানিক শিক্ষা

৪)	বজাৰৰ অভাৱ

সুযোগ

১)	পৰিৱেশ-পৰ্যটন (পৰ্যটন সহায়কৰ প্ৰশিক্ষণ)

২)	বয়ন সম্প্ৰসাৰণ

৩)	কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন

৪)	যুৱ উদ্যোগী

৫)	ধূপকাঠি, আচাৰ প্ৰস্তুতকৰণৰ দৰে ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ স্থাপন

শংকা

১)	বানপানী

২)	বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ

৩)	দুৰ্গম অঞ্চলত গাঁওখনৰ অৱস্থিতি

৪)	অপৰিষ্কাৰ পানী আৰু শোচনীয় অনাময় ব্যৱস্থাৰ বাবে হোৱা বেমাৰ

৬.৪ পি আৰ এ অনুশীলন

গুৱাহাটীৰ আৰ জি ভি এনৰ দলে তামুলীপথাৰ গাঁৱত পি আৰ এ অনুশীলন কৰে। তাৰ বিৱৰণ এনেধৰণৰ ঃ

তাৰিখ ঃ ২২-০৫২০১৬

স্থান ঃ তামুলীপথাৰ

উপস্থিতিৰ সংখ্যা ঃ ২৯

ই ডি চিৰ বিষয়বীয়া, গাঁওবুঢ়া, ৰাইজ, বন বিভাগৰ লোকৰ উপস্থিতিত।

পৰিশিষ্ট VI (ক)ৰ পৰা VI (ঘ) লৈ পি আৰ এৰ মানচিত্ৰ দিয়া হৈছে।

অংশগ্ৰহণমূলক মেপিং কৰাৰ আগতে সজাগতা আৰু দিক্‌দৰ্শন কাৰ্যসূচী গাঁও পৰ্যায়তত কৰা হয়। সজাগতা আৰু দিক্‌দৰ্শন কাৰ্যসূচীৰ সময়ত সামৰি লোৱা বিষয়সমূহ—

১)	অংশগ্ৰহণমূলক পৰিকল্পনা

২)	অংশগ্ৰহণমূলক উপায় আৰু পদ্ধতি

৩)	সূক্ষ্ম পৰিকল্পনাৰ গুৰুত্ব আৰু ই ডি চি/জে এফ এম চিৰ ভূমিকা

৪)	পৰিৱেশ সম্পৰ্কীয় বিষয়

৫)	জলবায়ু পৰিৱৰ্তন আৰু জলবায়ু ভেদ

৬)	পৰিৱেশতান্ত্ৰিক ভাৰসাম্যতা আৰু পৰিৱেশতন্ত্ৰৰ ব্যৱস্থাপনা (পৰম্পৰাগত আৰু বিজ্ঞানসন্মত)

৭) বহনক্ষম জীৱিকা ফ্ৰেমৱৰ্ক

৮) জীৱিকা সম্পদয-পঞ্চভূজ আৰু সামাজিক সম্পদৰ গুৰুত্ব

৯) ক্লাষ্টাৰ গঠন আৰু আত্মসহায়ক গোট, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিকৰণ

১০) বিপণন আৰু মূল্য সংযোজন

১১) উন্নয়ন কাৰ্যসূচী আৰু পৰিৱেশ আৰু পৰিৱেশতান্ত্ৰিক ভাৰসাম্যৰ সৈতে ইয়াৰ সম্পৰ্ক।

১২) লিংগ সম্পৰ্কীয় বিষয় আৰু লিংগ সমতা।

নিৰীক্ষণ ঃ আলোচনা আৰু পি আৰ এ অনুশীলনৰ সময়ত ৰাইজে সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰে। তলত উল্লিখিত কথাবোৰ উন্মোচিত হয়—

* উপস্থিত ৰাইজে কয় যে ধন আৰু প্ৰকল্পৰ অভাৱত পূৰ্বে ই ডি চি/ জে এফ এম চিসমূহ বেছি সক্ৰিয় নাছিল।

* অতীতত ই ডি চি/ জে এফ এম চিত সজাগতা আৰু দিক্‌দৰ্শন কাৰ্যসূচী খুব কাম আছিল।

* ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ গুৰুত্ব তেওঁলোকে উপলব্ধি কৰিছে আৰু ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুতৰ সময়ত তেওঁলোকে যথেষ্ট সমৰ্থন আৰু সহযোগ কৰিছে।

* প্ৰথমবাৰৰ বাবে এ পি বি এফ চিৰ অধীনত এন জি অ'বোৰে ৰাইজৰ সৈতে মত বিনিময় কৰে আৰু সজাগতা সৃষ্টিত দিক্‌দৰ্শন কৰে। এই সজাগতা আৰু দিক্‌দৰ্শন কেৱল প্ৰকল্পটো সন্দৰ্ভতে নহয়, বিকাশ আৰু উন্নয়নত পাৰিৱেশিক আৰু পৰিৱেশতান্ত্ৰিক বিষয় সামৰি উন্নয়নমূলক ইচ্ছু সন্দৰ্ভতো কৰা হয়।

* পৰিৱেশ, বন আৰু কীটনাশক, পশুধন ব্যৱস্থাপনা আদি জীৱিকা সম্পৰ্কীয় বিষয়ত ৰাইজৰ ভাল প্ৰজ্ঞা আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞান আছে।

* তেওঁলোকে জলবায়ু পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত আৰু কৃষি আৰু স্বাস্থ্যৰ ওপৰত পৰা ইয়াৰ বিৰূপ প্ৰভাৱৰ ওপৰত শংকা প্ৰকাশ কৰে।

* কাষৰীয়া বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰে জলবায়ু পৰিৱৰ্তন ৰোধ কৰিবলৈ ৰাইজৰ আগ্ৰহ পৰিলক্ষিত হয়।

ৰাইজৰ প্ৰয়োজন পুনৰীক্ষণ ঃ পি আৰ এ অনুশীলন, গাঁৱৰ ৰাইজ, ই ডি চি সদস্য, বনকৰ্মী আৰু সংশ্লিষ্টসকলৰ সৈতে আলোচনাৰ ভিত্তিত ই ডি চিৰ বাবে গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। মানুহৰ প্ৰয়োজন দুভাগত ভগাব পাৰি—

১) গঠনাত্মক প্ৰয়োজন

২) অগঠনাত্মক প্ৰয়োজন

এই পৰিৱৰ্তনবোৰ হ্ৰস্বকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন প্ৰয়োজন হিচাপে ভাগ কৰিব পাৰি। ইয়াৰ প্ৰয়োজনৰ সবিশেষ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনাত দিয়া হৈছে।

মানুহৰ গঠনাত্মক প্ৰয়োজনৰ জীৱিকা উৎকৰ্ষসাধনৰ লগত প্ৰত্যক্ষ আৰু পৰোক্ষ সম্পৰ্ক আছে। তাৰ ভিতৰত বাট-পথ, বিদ্যালয়, স্বাস্থ্যসেৱা, খোৱাপানী যোগান, পানী টেংক, কুঁৱা আদি আন্তঃগাঁথনি, শৌচাগাৰ নিৰ্মাণ, ৰাজহুৱা সভাগৃহ নিৰ্মাণ, প্ৰশিক্ষণ গৃহ নিৰ্মাণ, বজাৰ গৃহ নিৰ্মাণ আদি বিষয় জড়িত আছে।

অগঠনাত্মক প্ৰয়োজনৰ ভিতৰত দক্ষতা প্ৰশিক্ষণ, পশু চিকিৎসা সেৱা, স্বাস্থ্য সেৱা, ভ্ৰাম্যমাণ চিকিৎসকৰ দল, গাঁৱৰ বিদ্যালয়ত প্ৰয়োজনীয় শিক্ষক, বিত্তীয় অন্তৰ্ভুক্তিকৰণৰ প্ৰশিক্ষণ আৰু সজাগতাৰ জৰিয়তে দক্ষতা গঢ়া, আত্মসহায়ক গোট আৰু ক্লাষ্টাৰ গঠন, কেঁচা সামগ্ৰীৰ ব্যৱস্থা, ই ডি চিৰ কাৰণে অহা উন্নয়নৰ ধন/ৰাজহুৱা ধন পৰিচালনা, পৰম্পৰাগত সামগ্ৰীত মূল্য সংযোজন আৰু বজাৰৰ সৈতে সংযোগকৰণ আদি অন্তৰ্ভুক্ত।

৭। গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

গাঁও উন্নয়নৰ বাবে ৰাইজে আলোচনামৰ্মে কেইবাটাও পথ গ্ৰহণ কৰাৰ প্ৰস্তাৱ কৰিছে। তলৰ পদক্ষেপসমূহ গ্ৰহণ কৰাৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে-

১) গাঁওখনৰ বিধ্বস্ত পথ মেৰামতিৰ বাবে তৎকালীন ব্যৱস্থা গ্ৰহণ।

২) কৃষি উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে বিভিন্ন ধৰণৰ জলসিঞ্চণৰ ব্যৱস্থা।

৩) জৈৱ কৃষি আৰু জৈৱ সাৰৰ বাবে গাঁওবাসীক প্ৰশিক্ষণ যাতে উৎপাদিত শষ্যৰ অধিক মূল্য লাভ কৰে।

৪) বানপানীৰ পৰা ৰক্ষা পাবৰ বাবে ওখ ভূমি আৰু চাংঘৰ নিৰ্মাণ কৰা।

৫) তামুলীপথাৰ ই ডি চিত পৰিৱেশ পৰ্যটনৰ বিপুল সম্ভাৱনা আছে। তাৰবাবে গাঁওবাসীক প্ৰশিক্ষণ দিয়াৰ দৰকাৰ।

এইবোৰৰ উপৰি গাঁওবাসীয়ে গাঁওখনৰ উন্নয়নৰ বাবে তলত দিয়া পদক্ষেপবোৰ লোৱাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে।

৭.১ প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী স্থানাংক

স্থানাংক	স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ	সবিশেষ
১	অনাময় আৰু পানীৰ সুবিধা	অনাময় সুবিধা প্ৰদান কৰা আৰু খোৱাপানীৰ সুবিধা স্থাপন কৰা
২	নামঘৰ(মূল)	মজিয়া পকী কৰা। বাৰাণ্ডা প্লাষ্টাৰ কৰা। চৌহদৰ বেৰ নিৰ্মাণ। চাদ মেৰামতি।
৩	ৰাজহুৱা সভাঘৰ	ৰাজহুৱা সভাঘৰ মেৰামতি
৪	বয়ন কেন্দ্ৰ স্থাপন	আন্তঃগাঁথনিসহ ২০ খন তাঁতশাল যোগান ধৰা
৫	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	তামুলীপথাৰ প্ৰাথমিক বিদ্যালয়ৰ নতুন ভৱণ নিৰ্মাণ। চৌহদৰ বেৰ নিৰ্মাণ
৬	জৈৱিক সাৰ প্ৰস্তুত গোট	জৈৱিক সাৰ প্ৰস্তুত গোট বা কেন্দ্ৰ স্থাপন

Divisional Forest Officer
-cum, FIU APFBC Society
E.A. W.L. Division, Bokakhat

৮। জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

৮.১ স্থানাংক

জীৱিকা আৰু দক্ষতা উন্নয়নৰ স্থানাংক

ক) বয়ন

খ) কাঠৰ কাম

গ) বাঁহ-বেতৰ কাম

ঘ) চিলাই

ঙ) কম্পিউটাৰ প্ৰশিক্ষণ

৮.২ জীৱিকাৰ সুবিধা

জীৱিকাৰ সুবিধা তলত দিয়াৰ দৰে চিনাক্ত কৰিব পাৰি—

ক) মিশ্ৰিত কৃষি

খ) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন, বয়ন

গ) বয়নৰ বাণিজ্যিকীকৰণ

ঘ) বাঁহশিল্প

৮.৩ কৃষি আৰু উদ্যান শস্য

প্ৰতিবন্ধকতা ঃ

ক) বানপানী

খ) বেয়া পথ আৰু বজাৰ সংযোগ সুবিধা

গ) বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ আৰু কীটৰ আক্ৰমণ

সুযোগ ঃ

ক) ৰবিখেতিৰ বাবে উপযুক্ত ভূমি

খ) ধানখেতিৰ বাণিজ্যিকীকৰণ

গ) জৈৱিক কৃষি

৮.৪ পশুধন

প্ৰতিবন্ধকতা

ক) ৰোগ

খ) পশু চিকিৎসা সুবিধাৰ অভাৱ

গ) বন্যপ্ৰাণীৰ আক্ৰমণ

সুযোগ

ক) দুগ্ধ উৎপাদন

খ) হাঁহ-কুকুৰা পালন

গ) গাহৰি পালন

৮.৫ কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন (এন টি এফ পি)

প্ৰতিবন্ধকতা

ক) সংসাধন গোটৰ অভাৱ

খ) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ ব্যৱহাৰ সন্দৰ্ভত ৰাইজৰ অজ্ঞতা

গ) উপলব্ধ কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদনৰ ব্যৱহাৰ নজনা

সুযোগ

ক) ফলক বাণিজ্যিক সংসাধন আৰু মূল্য সংযোজনৰ বাবে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

খ) কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন সংৰক্ষণ আৰু বৈধ ব্যৱহাৰৰ বিষয়ে সজাগতা

গ) আয় বৃদ্ধি

৮.৬ বিশেষ দক্ষতা

প্ৰধান প্ৰতিবন্ধকতা হৈছে

ক) পৰম্পৰাগত দক্ষতা

খ) নিৰক্ষৰতা

গ) আধুনিক যন্ত্ৰ-পাতিৰ অভাৱ

সুযোগসমূহ হৈছে

ক) বয়ন

খ) বাঁহশিল্প

গ) চিলাই

৮.৭ ঋণ সুবিধা

প্ৰতিবন্ধকতা

ক) বেংক ঋণ সহজে উপলব্ধ নোহোৱা

খ) ক্ষুদ্ৰ বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান আৰু চৰকাৰী আঁচনি সন্দৰ্ভত জ্ঞানৰ অভাৱ

সুযোগ

ক) আত্মসহায়ক গোট গঠন কৰিবলৈ কৰা উৎসাহ—

খ) ক্ষুদ্ৰ বিত্তীয় ব্যৱস্থা আৰু প্ৰতিষ্ঠানক লৈ সজাগতা

গ) ঋণ ব্যৱস্থাক চৰকাৰী আঁচনিৰে সাঙুৰি লোৱা।

৮.৮ কৌশলগত হস্তক্ষেপ

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবে ওপৰৰ কাৰ্যসূচীসমূহক কৌশলগত হস্তক্ষেপ হিচাপে ধৰিব পাৰি।

ক) বয়ন সম্প্ৰসাৰণ

খ) বাঁহশিল্প

গ) চিলাই আৰু হস্তশিল্প

ঘ) দুগ্ধ পালন

৮.৯ আয় সৃষ্টিৰ কাৰ্যসূচী

গাঁৱত আয় সৃষ্টিৰ বাবে লোৱা কাৰ্যসূচীসমূহ হৈছে

১) বয়ন

২) কৃষি

৩) বাঁহ-বেতৰ শিল্প

৮.১০ আত্মসহায়ক গোটৰ কাৰ্যসূচী

গাঁৱৰ আত্মসহায়ক গোটসমূহে তলৰ কাৰ্যসূচীসমূহ গ্ৰহণ কৰিব পাৰে ঃ

১) বয়ন

২) বাঁহ-বেতৰ শিল্প

৩) হস্তশিল্প

৪) চিলাই আৰু হস্তশিল্প

৮.১১ প্ৰশিক্ষণমূলক ভ্ৰমণ

প্ৰশিক্ষণমূলক ভ্ৰমণৰ বাবে তলত দিয়াৰ দৰে পৰিকল্পনা কৰা হৈছে—

১) উত্তৰ-পূব আৰু ভাৰতৰ অন্য ৰাজ্যৰ জে এফ এম চি/ই ডি চি/জীৱিকাৰ নিদৰ্শনমূলক কাৰ্যসূচীৰ পৰা শিক্ষালাভ

২) মেলাত অংশগ্ৰহণ

৩) বাঁহৰ ব্যৱহাৰ আৰু বাঁহশিল্পৰ প্ৰশিক্ষণৰ বাবে ওচৰৰ দেশ ভ্ৰমণ

৮.১২ সংপৃক্তকৰণ

পৰিকল্পিত পদক্ষেপসমূহ ভাৰত চৰকাৰৰ তলত উল্লিখিত আঁচনিসমূহেৰে সংপৃক্ত কৰিব পাৰি ঃ

ক) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি (National Rural Employment Guarantee Scheme) — গ্ৰাম্য নিয়োগৰ কাৰণে

খ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি বিকাশ যোজনা (Rashtriya Krishi Vikas Yojana) — কৃষি আৰু সংলগ্ন ক্ষেত্ৰৰ বিকাশৰ বাবে।

গ) ৰাষ্ট্ৰীয় কৃষি সিঞ্চয় যোজনা (Rashtriya Krishi Sinchay Yojana) — পানীৰ উৎস উন্নয়ন সহিতে জলসিঞ্চনৰ কাৰণে

ঘ) ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীণ জীৱিকা অভিযান (National Rural Livelihoods Mission)

ঙ) দক্ষতা বিকাশ যোজনা (Skills Development Schemes)

চ) প্ৰধান মন্ত্ৰী উজ্জ্বলা যোজনা (Prime Minister Ujjwala Yojana)

ছ) এন আৰ এল এম (NRLM)

জ) এন আৰ এইচ এম (NRHM)

ঝ) বাঁহ অভিযান (Bamboo Mission)

ঞ) গ্ৰাম্য উন্নয়ন আৰু জীৱিকাৰ বাবে সঠিক অন্য আঁচনি।

উপৰোক্ত সংপৃক্তকৰণে বৰ্তমানৰ পৰিকল্পনাক সহায় কৰাৰ লগতে ভৱিষ্যৎ প্ৰকল্পতো সহায় কৰিব।

৯। তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ অংশ হিচাপে গাঁও পৰ্যায়ত পি আৰ এ অনুশীলন কৰাৰ পাছত এই বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা যুগুত কৰা হৈছে। এই পৰিকল্পনাৰ উদ্দেশ্য হৈছে বন আৰু জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ আৰু একে সময়তে বহনক্ষমভাৱে ৰাইজৰ জীৱিকাৰ প্ৰয়োজন পূৰণ কৰা।

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাই তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ জৰিয়তে চিহ্নিত বনাঞ্চল এলেকাৰ বাহিৰত ৰাজহুৱা আৰু অন্য ভূমিত গছপুলি ৰোপণ বা ৰোপণ কৰাৰ পেষকতা কৰিছে।

উপৰোক্ত দুই প্ৰকাৰৰ বনাঞ্চলৰ অৱস্থিতিৰ বিষয়ে সংক্ষিপ্তভাৱে তলত আলোচনা কৰা হৈছে—

৯.১.১ পূৰ্বৰ বনগাঁও ব্যৱস্থাপনা

পূৰ্বতে কোনো পদ্ধতিগত বন ব্যৱস্থাপনা পৰিকল্পনা নাছিল। ই পৰম্পৰাগত আৰু স্থানীয় জ্ঞানৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল আছিল।

৯.১.২ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা প্ৰয়োজন

স্থানীয় ৰাইজৰ ঘৰুৱা প্ৰয়োজনৰ বাবে বনাঞ্চলৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীলতা তলৰ তালিকাত দেখুওৱা হ'ল।

তালিকা— ১ (ক) ঃ তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ বনজ উৎপাদনৰ ঘৰুৱা প্ৰয়োজন

বনজ উৎপাদনৰ নাম	বৰ্তমান কেনেকৈ প্ৰয়োজন পূৰণ কৰা হৈছে	উৎস
খৰি	বসতিস্থল আৰু বজাৰ	বসতিস্থল আৰু বজাৰ
ঘৰসজা কাঠ	বসতিস্থল আৰু বজাৰ	বসতিস্থল আৰু বজাৰ
সৰু কাঠ	বসতিস্থল আৰু বজাৰ	বসতিস্থল আৰু বজাৰ
বাঁহ/লাঠি	বসতিস্থল আৰু বজাৰ	বসতিস্থল আৰু বজাৰ
বনাঞ্চলৰ পৰা পশুখাদ্য	বসতিস্থল আৰু বজাৰ	বসতিস্থল আৰু বজাৰ
কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন	বসতিস্থল আৰু বজাৰ	বসতিস্থল আৰু বজাৰ
অন্যান্য		

উৎস ঃ বন বিভাগৰ লোক আৰু সমাজৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

তালিকা— ২ (খ) ঃ বনজ উৎপাদনৰ মুঠ ঘৰুৱা প্ৰয়োজন— তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ সকলো পৰিয়াল

বনজ উৎপাদনৰ নাম	সমাজৰ প্ৰয়োজন (কিলো প্ৰতিবছৰ)	মন্তব্য
খৰি	৭৪৪৬০০	
ঘৰসজা কাঠ		
সৰু কাঠ		
বাঁহ/লাঠি		
বনাঞ্চলৰ পৰা পশু খাদ্য	১১৮৮০৭৫	
কাঠ ভিন্ন বন উৎপাদন		
অন্যান্য		

৯.২ বন সুৰক্ষা বিষয়

৯.২.১ সুৰক্ষা সমস্যা

তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ বনাঞ্চলৰ সুৰক্ষা বিষয়টো তলত আলোচনা কৰা হৈছে—

তালিকা— ২ ঃ তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ বন সুৰক্ষা সমস্যা

সমস্যাৰ প্ৰকাৰ	প্ৰাসংগিকতা (আছে/নাই)	গুৰুত্ব (আছে/ নাই)
চৰণীয়া পথাৰ— স্থানীয় জন্তু	হয়	হয়
চৰণীয়া পথাৰ— অন্য অঞ্চলৰ জন্তু	নহয়	নহয়
অবৈধভাৱে কাঠকটা	নহয়	নহয়
কাঠৰ চোৰাং বেহা	নহয়	
দুৰ্ঘটনাবশতঃ সংঘটিত অগ্নিকাণ্ড	নহয়	
বনভূমিত বেদখল	নহয়	
অন্যান্য		

উৎস ঃ বন বিভাগৰ লোক আৰু সমাজৰ সদস্যৰ সৈতে আলোচনা।

অৰ্থাৎ দেখা গ'ল যে বনাঞ্চল সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ই ডি চিটোত থকা সমস্যাসমূহ হৈছে—

ক) চৰণীয়া পথাৰ— স্থানীয় জন্তু

খ) চৰণীয়া পথাৰ— অন্য এলেকাৰ জন্তু

৯.২.২ বনাঞ্চল ধ্বংসৰ কাৰণ

গাঁওখনৰ কাৰণে কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত বন ধ্বংস হোৱা পৰিলক্ষিত নহ'ল।

৯.৩ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ ভাগ

৯.৩.১ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা

তলৰ উপ-শাখাসমূহত তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ ভাগ যেনে গঁড়হত্যা ৰোধৰ পৰিকল্পনা, নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন, বন্যপ্ৰাণী-মানুহৰ সংঘাত উপশম, গাঁৱৰ বাবে চৰণীয়া পথাৰ পৰিকল্পনা আৰু পৰিৱেশ-পৰ্যটন পৰিকল্পনাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে।

৯.৩.২ সুৰক্ষা পৰিকল্পনা/গঁড় হত্যা ৰোধৰ পৰিকল্পনা

সুৰক্ষা পৰিকল্পনা দুই ধৰণৰ। প্ৰথম, বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা আৰু দ্বিতীয়, বনাঞ্চল সুৰক্ষা। গঁড়হত্যা ৰোধৰ বাবে ই ডি চিৰ সদস্যসকলে তথ্য নেটৱৰ্ক বিকশিত কৰিছে।

বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা ঃ

সুৰক্ষা পৰিকল্পনা তলত দিয়া হৈছে। কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ সুৰক্ষাৰ বাবে লোৱা পদক্ষেপ আলোচনা কৰা হৈছে। বন বিভাগে শস্য সুৰক্ষাত জড়িত গাঁৱৰ ডেকাসকলক লৈ স্থানীয় সুৰক্ষা স্কোৱাড গঠন কৰিব লাগে। তেওঁলোকক টৰ্চ আৰু বেটাৰী আদি যোগান ধৰিব লাগে। অৱশ্যে কিছুমান বিষয় আছে যেনে—

১) ইউনিফৰ্ম (পোছাক) আৰু জোতা প্ৰসংগ

২) প্ৰশিক্ষণ আৰু দক্ষতাৰ প্ৰসংগ

৩) বিজ্ঞানসন্মত পদ্ধতিৰ অভাৱ আদি।

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত কিছু পৰামৰ্শ ঃ

১) নিম্নতম হাজিৰা/মাননী দিব লাগে

২) গৃহৰক্ষী বাহিনীৰ দৰে স্কোৱাডটো গঠন কৰিব লাগে।

৩) স্কোৱাডটো অস্ত্ৰ আৰু অন্যান্য সামগ্ৰী যেনে ৰাতি দেখা সামগ্ৰী আদিৰে সু-সজ্জিত হ'ব লাগে।

৪) স্থানীয় সুৰক্ষা স্কোৱাডৰ বাবে নিয়মীয়া প্ৰশিক্ষণ শিবিৰ পাতিব লাগে।

৫) স্থানীয় সুৰক্ষা স্কোৱাডৰ কাম আৰু প্ৰদৰ্শন ই ডি চিয়ে নিয়মীয়াকৈ নিৰীক্ষণ কৰিব লাগে।

বনাঞ্চল সুৰক্ষা ঃ পি আৰ এত উল্লেখ কৰামতে ৰাইজ দৈনিক প্ৰয়োজনীয় খৰি, চৰণীয়া পথাৰ আৰু কাঠৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল নহয়। কিন্তু সেউজ গৃহ গেছ নিৰ্গমন হ্ৰাস কৰা বাবে আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰয়োজন পূৰণৰ বাবে—

১) ই ডি চিৰ সকলো পৰিয়ালক ৰন্ধনকাৰ্যৰ বাবে ৰন্ধন গেছ যোগান ধৰা।

২) ই ডি চিৰ সকলো পৰিয়ালক বিকল্প শক্তিৰ উৎস যেনে সৌৰ/বতাহ শক্তি পোহৰৰ বাবে যোগান ধৰা।

৩) চৰণীয়া পথাৰৰ হেঁচা ক্ৰমশঃ হ্ৰাস কৰা (গাঁৱৰ চৰণীয়া পথাৰ)।

৪) বনাঞ্চলত অনুমতিবিহীনভাৱে প্ৰৱেশ কৰা গাঁৱৰ সদস্য আৰু বাহিৰৰ ব্যক্তিৰ ওপৰত ই ডি চিয়ে জৰিমনা আৰোপৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

৫) রাষ্ট্রীয় উদ্যান এলেকাৰ ভিতৰত মাছমৰা কাৰ্য বন্ধ কৰিবৰ বাবে ই ডি চিয়ে কঠোৰ নিয়ম আৰোপ কৰিব লাগে। নিৰ্দেশ অমান্য কৰাসকলৰ ওপৰত জৰিমনা আৰোপ কৰিব লাগে।

৬) ই ডি চিয়ে উদ্যানৰ ভিতৰত কাঠকটা বন্ধ কৰাত চকু দিব লাগে। নিষেধাজ্ঞা অমান্য কৰাসকলৰ ওপৰত জৰিমনা আৰোপ কৰিব লাগে।

৭) ৰাজহুৱা বনাঞ্চল অটুট ৰখাত ই ডি চিয়ে সক্ৰিয় ভূমিকা ল'ব লাগে।

বাসভূমি উন্নয়ন পৰিকল্পনা ঃ

উদ্যানখন মূলতঃ এশিঙীয়া গঁড়ৰ বাবে বিখ্যাত। ইয়াৰ বাহিৰেও বনৰীয়া ম'হ, হাতী, বনগাহৰি, বাঘ আদি বিভিন্ন বন্যপ্ৰাণী ইয়াত পোৱা যায়। বিভিন্ন জাতৰ চৰায়ো ইয়াত উপলব্ধ।

ই ডি চিৰ সহায়ত তলত দিয়াৰ দৰে বাসভূমি উন্নয়ন কামসমূহ কৰিব পৰা যায় ঃ

১) গাঁৱৰ নিৰ্দিষ্ট সীমাৰ বাহিৰৰ দখল উচ্ছেদ।

২) বনাঞ্চলিক বিষয়াৰ অনুৰোধমৰ্মে ই ডি চিয়ে বনাঞ্চলৰ দখল উচ্ছেদত অংশ ল'ব পাৰে।

নাৰ্চাৰী উন্নয়ন পৰিকল্পনা ঃ

নাৰ্চাৰী এক উৎকৃষ্ট জীৱিকাৰ উৎস হ'ব পাৰে। পৰামৰ্শসমূহ—

১) ই ডি চিয়ে পুলি উৎপাদনৰ বাবে ০.২৫ হেক্টৰ নাৰ্চাৰী স্থাপন কৰিব লাগে।

২) প্ৰতিটো পুলি সমীপৰ সংমণ্ডলত ৫-৮ টকা দৰত আৰু তাতকৈও কিছু অধিক দৰত আন ঠাইত বিক্ৰী কৰিব পৰা যায়।

৩) নাৰ্চাৰীত ফলৰ গছ, গুৰুত্বপূৰ্ণ উদ্ভিদ আৰু ঔষধি গছৰ পুলি উৎপাদন কৰিব লাগে।

জলাশয় সংৰক্ষণ পৰিকল্পনা ঃ

বিভিন্ন জলজ উদ্ভিদেৰে কাজিৰঙা এক একক জলাশয় পৰিৱেশতন্ত্ৰ। ই গঁড়, বনৰীয়া ম'হ, হাতী আদিৰ বাসস্থান। তদুপৰি, ই পৰিভ্ৰমী আৰু থলুৱা চৰাইৰ বাঁহসজা আৰু কণী পাৰি পোৱালি জগোৱা ঠাই।

এই একক পৰিৱেশতন্ত্ৰ বহু সমস্যাৰ সন্মুখীন হৈছে। যেনে অধিক বালি জমা হোৱা বা পানী মেটেকাৰ আধিক্যৰ বাবে জলাশয়সমূহৰ আকাৰ সৰু হৈছে আৰু ইয়াৰ গভীৰতা হ্ৰাস পাইছে।

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ বাহিৰত থকা জলাশয়সমূহ সংৰক্ষণৰ বাবে তলত দিয়া ব্যৱস্থাসমূহ ল'ব পাৰি ঃ

১) গাঁৱৰ জলাশয়সমূহৰ পৰা বালি উঠোৱা।

২) গাঁৱৰ জলাশয়ত কেৱল থলুৱা মাছ পোহা।

৩) মাছমৰা ই ডি চিয়ে নিয়ন্ত্ৰণ কৰা আৰু সকলো আয় ই ডি চিৰ একাউণ্টত জমা কৰা।

৪) জলসিঞ্চনত সিঞ্চন পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰা।

৫) কম পানী ব্যৱহৃত শস্যৰ খেতি কৰা আৰু জৈৱিক সাৰ ব্যৱহাৰ কৰা।

৬) মথাউৰিৰ উত্তৰে থকা জলাশয়ৰ পৰা বালি আঁতৰ কৰা।

৭) গাঁৱৰ বাহিৰত আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানৰ ভিতৰত মাছমৰা কাৰ্যত ই ডি চিয়ে বাধা দিয়া। অমান্য কৰাসকলক জৰিমনা বিহাৰ ব্যৱস্থা কৰা।

৮) জলাশয় পৰিৱেশতন্ত্ৰৰ বিভিন্ন বিষয়ত ব্যাপক গৱেষণাৰ ব্যৱস্থা কৰা।

বন্যপ্ৰাণী-মানুহৰ সংঘাত নিৰ্মূল পৰিকল্পনা ঃ

হাতী, বনৰীয়া ম'হ, বনগাহৰি আৰু অন্য জন্তুৰ উপদ্ৰৱ সাধাৰণতে দেখা যায়। বন্য প্ৰাণীৰ সৈতে হোৱা সংঘৰ্ষত মানৱ জীৱন আৰু সম্পত্তিৰ হানি হোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে। মানুহ-বন্যপ্ৰাণীৰ সংঘাত নিৰ্মূলৰ বাবে ল'ব পৰা ব্যৱস্থাসমূহ—

১) বন্যপ্ৰাণীৰ ওপৰত নজৰ ৰখা আৰু বিপথগামী জন্তুক বাধা দিবৰ বাবে বন বিভাগে টঙীঘৰ সাজি দিব লাগে। টঙীঘৰত গাঁওখনৰ মানুহ সলাই সলাই থাকিব লাগিব।

২) ই ডি চিয়ে জন্তুৰ উপদ্ৰৱ প্ৰতিৰোধী স্কোৱাড গঠন কৰি দিব লাগে।

৩) জন্তুৰ উপদ্ৰৱ প্ৰতিৰোধী স্কোৱাডক টৰ্চ, ফটকা আৰু কেৰাচিন তেল বন বিভাগে নিয়মীয়াকৈ যোগান ধৰিব লাগে।

৪) ই ডি চিয়ে উপদ্ৰৱ প্ৰতিৰোধী স্কোৱাডৰ ওপৰত চকু ৰাখিব।

৫) সকলো শস্যৰ নিয়মীয়াকৈ বীমা কৰোৱাব লাগে।

৬) সকলো ব্যক্তিকে প্ৰধান মন্ত্ৰী সুৰক্ষা বীমা যোজনাই সামৰি লোৱা উচিত।

৭) বন বিভাগে এককালীন সাহায্য দিব লাগে।

৮) এককালীন সাহায্য দিয়া পদ্ধতি সহজ কৰিব লাগে, যাতে আক্ৰান্ত পৰিয়ালে ক্ষতিপূৰণৰ বাবে বেছিদিন অপেক্ষা কৰিবলগা নহয়।

৯) ই ডি চিৰ সভাপতিৰ প্ৰমাণ-পত্ৰই সাহায্য লাভৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট হ'ব লাগে।

১০) ই ডি চিয়ে সৌৰশক্তিসম্পন্ন ফেন্সিঙৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। বানপানীৰ সময়ত এই তাঁৰসমূহ আঁতৰোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

গাঁৱৰ বাবে চৰণীয়া পথাৰ পৰিকল্পনা ঃ

চৰণীয়া পথাৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ল'বলগীয়া ব্যৱস্থাসমূহ ঃ

১) চৰণীয়া পথাৰ নিয়ন্ত্ৰণ, গাঁৱৰ চৰণীয়া পথাৰ উন্নয়ন আৰু পশুখাদ্যৰ বাবে ই ডি চিয়ে নতুন পদ্ধতি প্ৰয়োগ কৰিব পাৰে। পৰম্পৰাগত পোহনীয়া জন্তুৰ স্থানত অধিক পোৱালি দিয়া পোহনীয়া জন্তুৰে পৰ্যায়ক্ৰমে সলনি কৰিব লাগে।

২) অধিক পোহনীয়া জন্তু থকা পৰিয়ালক ই ডি চিয়ে নিৰুৎসাহিত কৰিব লাগে।

৩) বন বিভাগে গোশালাৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰে।

৪) অধিক গাখীৰ দিয়া গৰুৰে ই ডি চিয়ে দুগ্ধ উন্নয়ন কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

৫) পৰৱৰ্তী ৫ বছৰৰ ভিতৰত চৰণীয়া পথাৰ বন্ধ কৰিবলৈ ই ডি চিয়ে সক্ৰিয় পৰিকল্পনা ল'ব লাগে।

৬) সকলো পোহনীয়া জন্তুকে প্ৰতিষেধক দিব লাগে আৰু ই ডি চিয়ে ইয়াক নিৰীক্ষণ কৰিব লাগে। প্ৰতিষেধক নিদিয়া পোহনীয়া জন্তুক চৰণীয়া পথাৰৰ পৰা বাৰণ কৰিব লাগে।

৭) চৰণীয়া পথাৰ অধ্যয়ন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত আই চি টি ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে আৰু শুদ্ধ পদক্ষেপ লোৱাৰ বাবে পৰামৰ্শ দিব লাগে।

পৰিৱেশ-পৰ্যটন পৰিকল্পনা ঃ

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান এক বিশ্ববিখ্যাত পৰিৱেশ-পৰ্যটন কেন্দ্ৰ। চহকী জৈৱ বৈচিত্ৰ্য সম্পদেৰে উদ্যানখন দেশীয় আৰু বিদেশী পৰ্যটকৰ অন্যতম লক্ষ্যস্থান আৰু ৰাজ্যৰ পৰ্যটন স্থানৰ ভিতৰত সৰ্বাধিক অগ্ৰাধিকাৰ পোৱা স্থান।

পৰিৱেশ-পৰ্যটনৰ ক্ষেত্ৰত ল'বলগীয়া কাৰ্যসূচী ঃ

১) শৈক্ষিক বন্যপ্ৰাণী পৰ্যটনৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানত। বন বিভাগে ইয়াক প্ৰচাৰ কৰা উচিত।

২) ই ডি চি সদস্যৰ সহায়ত পৰ্যটকক নিজগৃহত ৰখা কাৰ্যক উৎসাহিত কৰিব লাগে।

৩) গাঁওবাসীৰ দ্বাৰা পৰ্যটকক নিজগৃহত ৰখাৰ সুবিধা সৃষ্টি কৰিবৰ বাবে বন বিভাগে ধনৰ যোগান ধৰিব লাগে।

৪) বন বিভাগ আৰু স্থানীয় ৰাইজৰ সহায়ত কিছুসংখ্যক পৰিৱেশ-পৰ্যটনস্থল বিকশিত কৰিব লাগে।

৫) এই পৰিৱেশ-পৰ্যটন স্থলসমূহ বন বিভাগে সক্ৰিয়ভাৱে প্ৰচাৰ কৰিব লাগে।

৬) স্থানীয় পৰ্যটক সহায়ক (লোকেল টুৰিষ্ট গাৰ্ড)ক পৰ্যটন আৰু বিদেশী ভাষাৰ প্ৰশিক্ষণ দিব লাগে।

৭) বাণিজ্যিক পৰ্যটনক নিৰুৎসাহিত কৰিব লাগে।

১০। প্ৰয়োগৰ কৌশল, সময়সীমা আৰু বাজেট

১০.১.১ নিয়ম আৰু দায়বদ্ধতা

তিনিখন উপ-পৰিকল্পনা মূলতঃ জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা, গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ কাৰণে কিছু নিয়ম আৰু দায়বদ্ধতা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। প্ৰতিখন উপ-পৰিকল্পনাৰ বাবে পৃথকে এই নিয়ম আৰু দায়বদ্ধতাসমূহ দেখুওৱা হ'ল।

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

পক্ষসমূহ	পৰিকল্পনা	মানৱ সম্পদ	প্ৰশিক্ষণ	ধনৰ যোগান	উৎপাদন আৰু মূল্য সংযোজন	বিপণন	এম এণ্ড ই
ই ডি চি	✓	✓			✓	✓	✓
এন জি অ'	✓	✓	✓		✓	✓	
দক্ষ সংস্থা	✓	✓	✓		✓		
বন বিভাগ	✓	✓		✓		✓	✓
অন্যান্য বিভাগ	✓	✓		✓			✓

গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

পক্ষসমূহ	ই ডি চি	বন বিভাগ	অন্যান্য বিভাগ	এন জি অ'	প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠান	ভাৰত চৰকাৰ/কৰ্পʼৰেট
সৌৰশক্তি	✓	✓	✓	✓		✓
সৌৰষ্ট্ৰিট লাইট	✓	✓	✓	✓		✓
সিঞ্চন জলসিঞ্চন	✓	✓	✓		✓	✓
ৰন্ধন গেছ	✓	✓		✓	✓	✓
শক্তিচালিত পাম্প	✓	✓	✓	✓		✓
প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ	✓	✓		✓	✓	✓
ৰাজহুৱা সভাগৃহ আৰু ই ডি চি কাৰ্যালয়	✓	✓	✓			
পথ	✓	✓	✓			
ৱাটছান (WATSAN)	✓	✓	✓	✓		✓
বিদ্যালয়	✓	✓				
স্বাস্থ্য আন্তঃগাঁথনি	✓	✓	✓	✓	✓	✓
জৈৱিক কৃষি/পচনসাৰ	✓	✓	✓	✓	✓	✓

বন উন্নয়ন পৰিকল্পা

পক্ষসমূহ	ই ডি চি	বন বিভাগ	অন্যান্য বিভাগ	এন জি অ'	প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠান	জিলা প্ৰশাসন
বন সুৰক্ষা	✓	✓		✓		✓
বন্যপ্ৰাণী সুৰক্ষা	✓	✓	✓	✓	✓	✓
বাসস্থান উন্নয়ন	✓	✓	✓	✓	✓	
নাৰ্চাৰী উন্নয়ন	✓	✓		✓	✓	
জলাশয় সংৰক্ষণ	✓	✓		✓		✓
মানুহ-বন্যপ্ৰাণী সংঘাত	✓	✓		✓		
চৰণীয়া পথাৰ নিয়ন্ত্ৰণ	✓	✓	✓	✓		
পৰিৱেশ-পৰ্যটন	✓	✓	✓			

১০.২ বিত্ত যোগান আৰু বাজেট

তিনিখন উপ-পৰিকল্পনা মূলতঃ জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা, গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু বন উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাৰ্ষিক প্ৰয়োজনৰ ভিত্তিত ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ বাবে বাজেট প্ৰস্তুত কৰা হয়। ইয়াৰ এখন তালিকা তলত দিয়া হ'ল।

ক্ৰমি নং	পৰিকল্পনা	পৰিমাণ (টকাত)	মন্তব্য
১	জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
২	গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
৩	বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা		
	মুঠ		

জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্ৰমিক নং	কামৰ ভাগ	পৰিমাণ (টকাত)	মন্তব্য
১	দক্ষতা বিকাশ আৰু প্ৰশিক্ষণ		
২	বয়ন সম্প্ৰসাৰণ		
৩	চিলাই আৰু এম্ব্ৰইডাৰী		
৪	দুগ্ধ উৎপাদন		
৫	গাহৰি/হাঁহ/কুকুৰা পালন		
৬	বাঁহশিল্প		
৭	বাণিজ্য		
৮	কম্পিউটাৰ		
৯	সঁজুলি		
১০	মূল্য সংযোজন আৰু প্ৰমাণ-পত্ৰ		
১১	পেকেজিং আৰু বিপণন		
১২	ফ্ৰশিক্ষণমূলক ভ্ৰমণ		
১৩	আত্মসহায়কগোট-যুটীয়া দায়বদ্ধ গোট-ক্লাষ্টাৰ গঠন আৰু ঋণ		
১৪	পৰ্যটক গাইড		
১৫	পৰিৱেশ-পৰ্যটন আৰু গৃহ পৰ্যটনৰ ব্যৱস্থা		
১৬	গাড়ী চালনা প্ৰশিক্ষণ		
	মুঠ		

বাৰ্ষিক গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্ৰমিক নং	কামৰ ভাগ	পৰিমাণ (টকাত)	মন্তব্য
১	সৌৰশক্তি		
২	সৌৰ/হাইব্ৰিড ষ্ট্ৰিট লাইট		
৩	জলসিঞ্চন পদ্ধতি		
৪	ৰন্ধন গেছ সংযোগ		
৫	শক্তিচালিত পাম্প		
৬	প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ		
৭	ৰাজহুৱা সভাগৃহ		
৮	পথ		
৯	ৱাটছান (WATSAN)		
১০	চৌহদৰ বেৰসহ বিদ্যালয় গৃহ		
১১	স্বাস্থ্য আন্তঃগাঁথনি		
১২	জৈৱিক কৃষি/পচন সাৰ		
১৩	অনাময় সুবিধা		
	মুঠ		

বাৰ্ষিক বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা

ক্ৰমিক নং	কামৰ ভাগ	পৰিমাণ	মন্তব্য
১	০.২৫ হেক্টৰত নাৰ্ছাৰী		
২	৫০-১০০ হেক্টৰত কাঠখৰিৰ বাবে গছ ৰোপণ		
৩	ই ডি চিৰ পৰা ৫জন যুৱকক স্থানীয় সুৰক্ষা স্কোৱাডত নিয়োগৰ বাবদ দৰমহা ২৫০ টকাকৈ প্ৰতিদিনে হাজিৰা- ৩৬৫ দিনত ৫জনৰ খৰচ	৫,১১,০০০.০০	
৪	ইউনিফৰ্ম (পোছাক) আৰু সঁজুলি খৰচ	৬০,০০০.০০	
৫	স্থানীয় সুৰক্ষা স্কোৱাডৰ প্ৰশিক্ষণ	৫,০০০.০০	
৬	জলাশয়ৰ পৰা বালি আঁতৰোৱা	৫,০০,০০০.০০	
৭	জন্তুৰ উপদ্ৰৱ প্ৰতিৰোধী স্কোৱাড	৫,০০০.০০	
৮	টঙীঘৰ নিৰ্মাণ (অস্থায়ী)	৫০,০০০.০০	
৯	শস্য বীমা	১,০০,০০০.০০	
১০	জীৱন বীমা	২,০০,০০০.০০	
১১	পোহনীয়া জন্তু বীমা	৫০,০০০.০০	
	মুঠ		

১০.৩ কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা আৰু কৌশল ঃ

ক্ষুদ্ৰ পৰিকল্পনাৰ লক্ষ্যত উপনীত হোৱাৰ বাবে তিনিওটা উপ-পৰিকল্পনা মূলতঃ গাঁও উন্নয়ন পৰিকল্পনা, বন উন্নয়ন পৰিকল্পনা আৰু জীৱিকা উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ কিছুমান হ্ৰস্বকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা কৌশল থাকিব লাগিব। হ্ৰস্বকালীন কৌশল ০-৫ বছৰৰ বাবে আৰু দীৰ্ঘকালীন কৌশল ৫-১০ বছৰৰ বাবে গ্ৰহণ কৰিব লাগে।

জীৱিকা উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা ঃ

জীৱিকা কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা তিনিটা ভাগত ভগাব পাৰি— দক্ষতা, উৎপাদন আৰু বিপণন আৰু মূল্য সংযোজন। ৰাইজৰ বাবে প্ৰথমে অতিশয় দৰকাৰী দক্ষতা। দক্ষতাৰ প্ৰয়োজন মূল পৰ্যায় আৰু অগ্ৰগতি পৰ্যায় হিচাপে চাব পাৰি। এবাৰ বাণিজ্য আৰু দক্ষতাৰ প্ৰয়োজন পূৰণ হোৱাৰ পাছত পুৰুষ-মহিলা সকলোৰে বাবে পৰ্যায়ক্ৰমে মূল দক্ষতা এবছৰৰ ভিতৰত প্ৰদান কৰিব লাগে। এই সময়ছোৱাত কিছু প্ৰশিক্ষাৰ্থীয়ে উৎপাদন আৰম্ভ কৰিব পাৰে। গুণগত মান আৰু মূল্যৰ ক্ষেত্ৰত উৎপাদিত সামগ্ৰীৰ বজাৰযোগ্য মূল্যায়ন আৰু ব্ৰেণ্ড সৃষ্টি কৰিবৰ বাবে উৎপাদিত সামগ্ৰীসমূহ উপলব্ধ বজাৰলৈ নিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

গাঁও উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা ঃ

গাঁও উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনাক হ্ৰস্বকালীন আৰু দীৰ্ঘকালীন দুভাগত ভগাব পাৰি। হ্ৰস্বকালীন পদক্ষেপত সৌৰ বিদ্যুতৰ ব্যৱস্থা, ৰন্ধন গেছ সংযোগ, ৰাজহুৱা আৰু প্ৰশিক্ষণ গৃহ নিৰ্মাণ, পানী, অনাময় ব্যৱস্থাৰ উপলব্ধতা আদিক সামৰি ল'ব লাগে। কৃষি উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে জলসিঞ্চন, শক্তিচালিত পাম্প আদি সঁজুলিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

বন উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা ঃ বন উন্নয়ন কাৰ্যকৰী পৰিকল্পনা হ্ৰস্বকালীন পৰিকল্পনা আৰু দীৰ্ঘকালীন পৰিকল্পনাৰে গঠিত। হ্ৰস্বকালীন পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত বন সুৰক্ষা স্কোৱাডৰ গঠন আৰু সুৰক্ষা, নাৰ্ছাৰী উন্নয়ন, জলাশয়ৰ পৰা বালি আঁতৰ কৰা, বন্যপ্ৰাণীৰ উপদ্ৰৱ প্ৰতিৰোধী স্কোৱাড, টঙীঘৰ নিৰ্মাণ আৰু খৰিৰ বাবে গছ ৰোপণ আদি অন্তৰ্ভুক্ত। দীৰ্ঘকালীন পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত বৃক্ষৰোপণ, শস্যৰ উন্নতি আৰু বাসভূমি উন্নতি সামৰি লোৱা হৈছে।

১০.৪ প্ৰতিষ্ঠান নিৰ্মাণ, নেটৱৰ্কিং আৰু অংশীদাৰিত্ব

ই ডি চি ঃ আন্তঃগাঁথনিৰ সম্পদ সৃষ্টি আৰু গাঁও আৰু বনভূমি উন্নয়নৰ কাৰণে সমল কেন্দ্ৰ হিচাপে ই ডি চিক গঢ়ি তুলিব লাগিব। প্ৰস্তাৱিত ই ডি চি কাৰ্যালয়ত ৰাজহুৱা সভাগৃহৰ লগতে আধুনিক সা-সুবিধা যেনে কম্পিউটাৰ, টিভি, জেনেৰেটৰ আদি থাকিব লাগিব। কম্পিউটাৰ ব্যৱহাৰ, তথ্য/হিচাপ ৰখা আৰু আপডেট কৰা আদি কামৰ বাবে প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচীৰ জৰিয়তে ই ডি চি সদস্যসকলৰ দক্ষতা বৃদ্ধি কৰিব লাগে। ই ডি চি কাৰ্যালয়টো সমল কেন্দ্ৰ আৰু প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰলৈ উন্নত কৰিব লাগে। ই ডি চিৰ সদস্যসকলৰ নেটৱৰ্কিং কৌশল উন্নত কৰা আৰু চৰকাৰী আঁচনি সন্দৰ্ভত সজাগতা গঢ়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

পৰিশিষ্ট তালিকা

পৰিশিষ্ট নম্বৰ	শিৰোনাম
I (ক)	পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ অৱস্থিতি মানচিত্ৰ
I (খ)	তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ অৱস্থিতি মানচিত্ৰ
II	পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিলৈ যাব পৰা ব্যৱস্থা
III (ক)	পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতি ৰ পঞ্জীয়ন প্ৰমাণ-পত্ৰ
III (খ)	বুজাবুজি চুক্তি/প্ৰস্তাৱৰ প্ৰতিলিপি
IV	তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ কাৰ্যকৰী সদস্য
V	তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যৰ দলীয় আলোকচিত্ৰ
VI	পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিত থকা সদস্যৰ তালিকা (চহীৰ তালিকা)
VII (ক)	তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ জনসমষ্টি আৰু সম্পদৰ মানচিত্ৰ
VII (খ)	তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ পি আৰ এ-দুৰ্যোগ মানচিত্ৰ
VII (গ)	ভেন ডায়েগ্ৰাম
VIII	তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ কাৰ্যসূচী
IX (ক)	তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ প্ৰশিক্ষণ তালিকা (প্ৰস্তাৱিত)
IX (খ)	শিপিনীৰ প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা (চলি থকা)
X	আলোকচিত্ৰ
XI	জি পি এছ স্থানাংক
XII	এছ ডি পি প্ৰতিবেদন

পৰিশিষ্ট - I (ক)

পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ অৱস্থিতিৰ মানচিত্ৰ

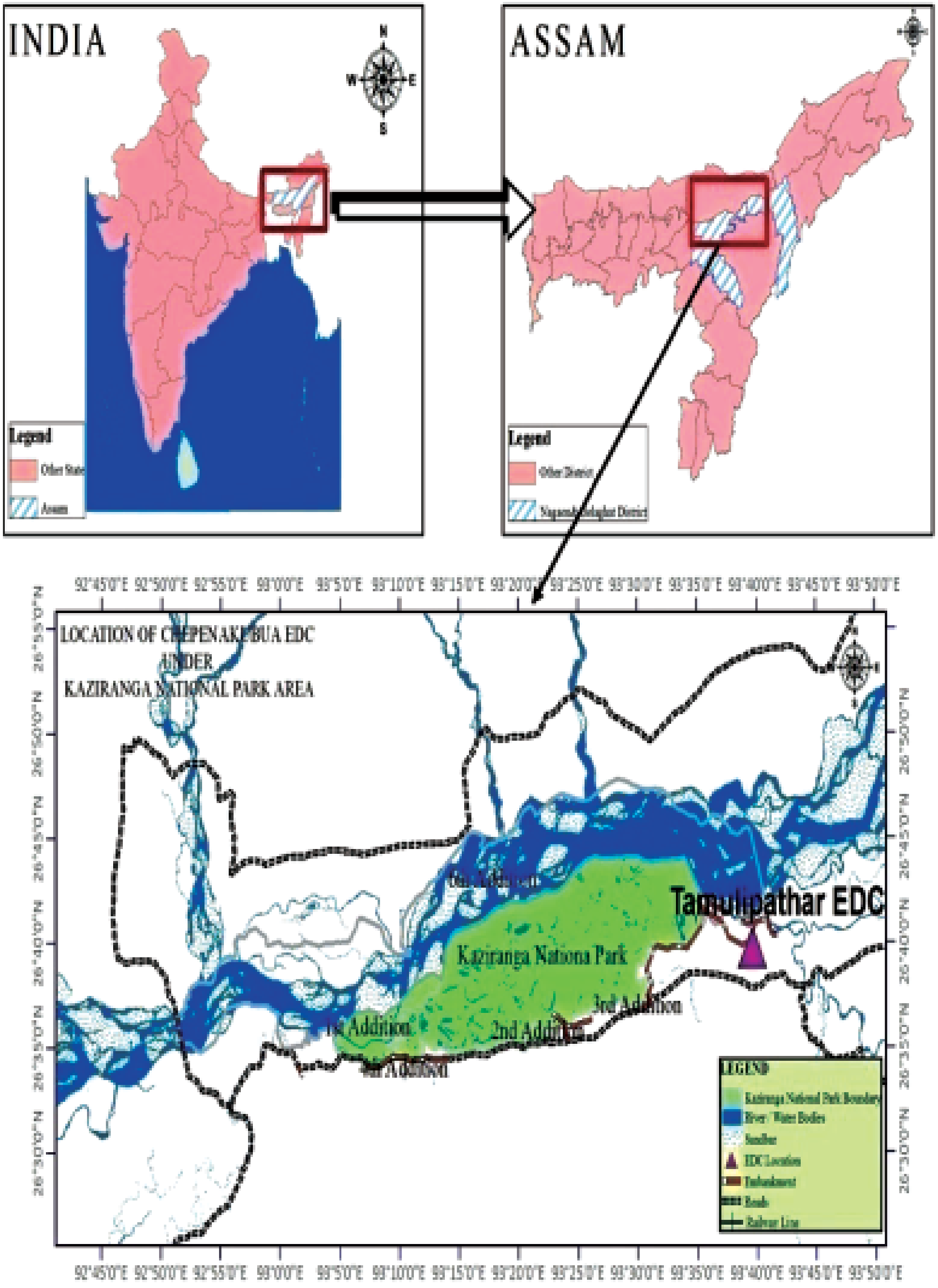

পৰিশিষ্ট - I (খ)

তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ অৱস্থিতি মানচিত্ৰ

কাজিৰঙা ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান এলেকাত পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ অৱস্থিতি

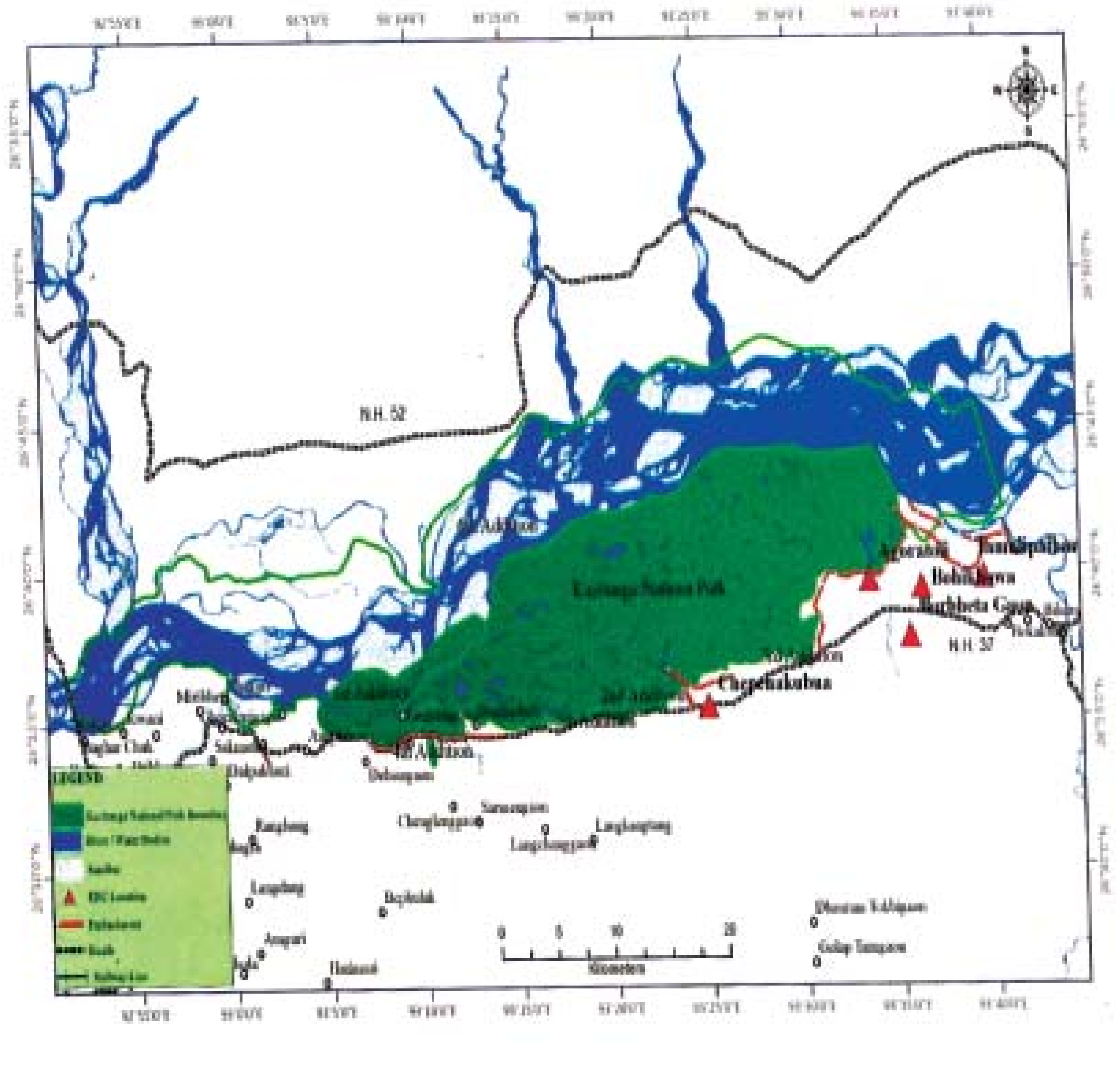

পৰিশিষ্ট - II

পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিলৈ যাব পৰা ব্যৱস্থা

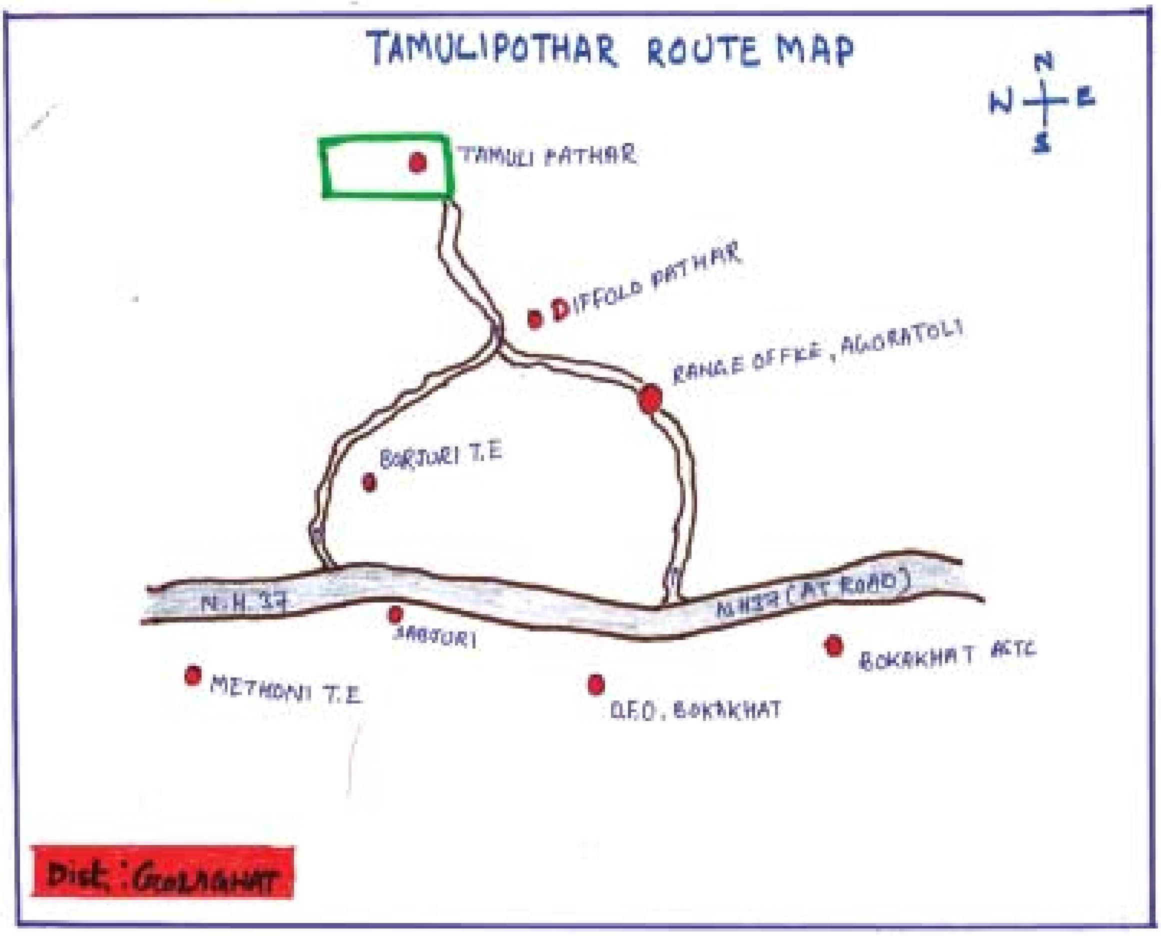

পৰিশিষ্ট - III (ক)

পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ পঞ্জীয়ন প্ৰমাণ-পত্ৰ

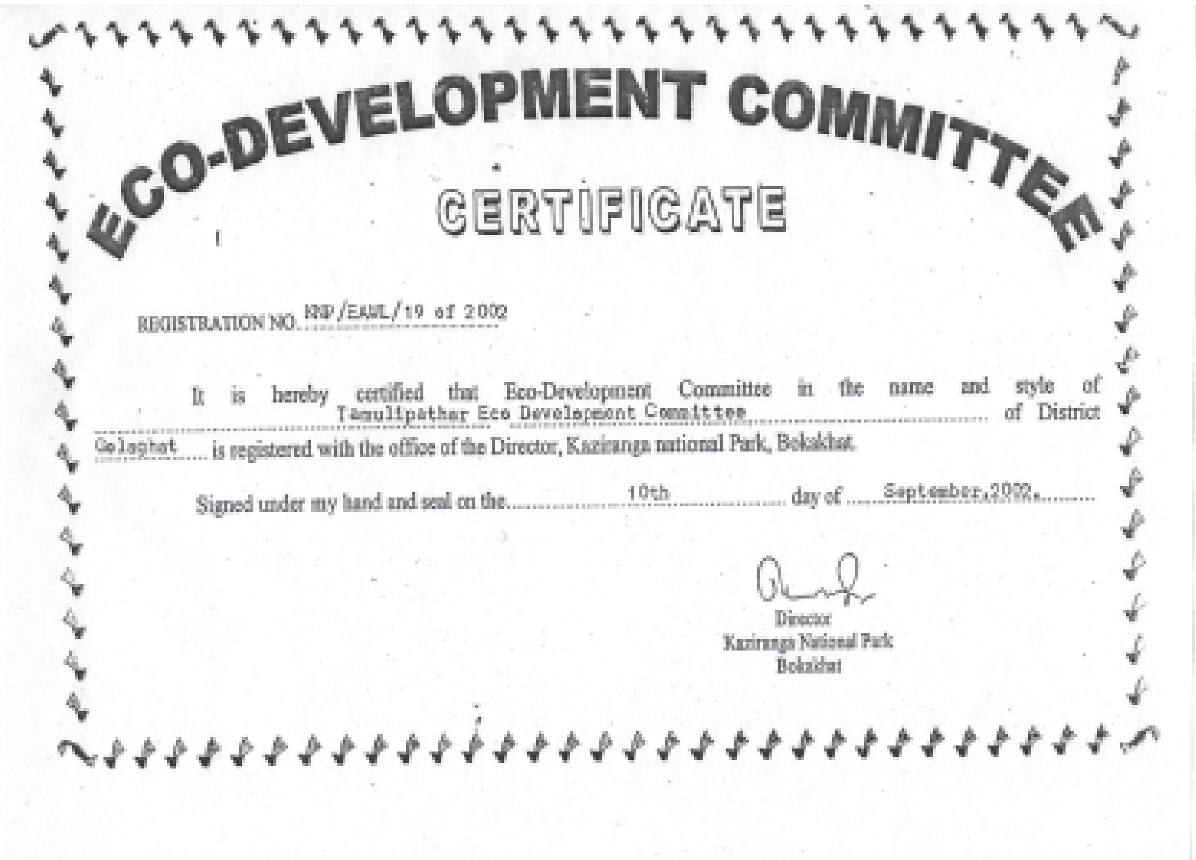

ECO-DEVELOPMENT COMMITTEE

CERTIFICATE

REGISTRATION NO. KNP/EAWL/19 of 2002

It is hereby certified that Eco-Development Committee in the name and style of Tamulipathar Eco Development Committee .... of District Golaghat ..... is registered with the office of the Director, Kaziranga national Park, Bokakhat.

Signed under my hand and seal on the .... 10th .... day of ..... September, 2002. ....

Director
Kaziranga National Park
Bokakhat

পৰিশিষ্ট - III (খ)

বুজাবুজিৰ চুক্তি/প্ৰস্তাৱৰ প্ৰতিলিপি

পৰিশিষ্ট - IV

তামুলীপথাৰ পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ কাৰ্যকৰী সদস্য

ক্ৰমিক নং	নাম	বয়স	ঠিকনা আৰু ফোন নং	শিক্ষাগত অৰ্হতা
১	শ্ৰী মদন শইকীয়া পিতা: ৺মোহন " ([illegible])	৫৮	তামুলীপথাৰ	অষ্টম মান
২	মঃ নজৰুল হাচান শইকীয়া পিতা: আব্দুল গফুৰ ৰহমান শইকীয়া	৪২	মনাবাৰী লিংক নিবন্ধক কাৰ্যালয় – বিশ্বনাথ চাৰিআলি – 9854499261 8486529478	স্নাতক
৩	শ্ৰীমতী অঞ্জনা শইকীয়া পিতা: ৺শিৱৰাম শইকীয়া	৩৫	তামুলীপথাৰ মঃ নং 9859087932	দশম
৪	শ্ৰী সোণেশ্বৰ বৰা পিতা: ৺দুলিয়া "	৫৪	"	পঞ্চম
৫	শ্ৰী প্ৰফুল্ল বৰা পিতা: ৺কালি "	৩৫	" মঃ নং 9954953106	H.S.L.C Pass
৬	শ্ৰী নীলকান্ত শইকীয়া পিতা: শ্ৰী কিনাৰাম শইকীয়া	৩৮	" মঃ নং 9954671909	H.S. Pass
৭	শ্ৰী নগেন শইকীয়া পিতা: ৺ধুমাল "	৩৬	"	H.S. Pass
৮	শ্ৰীমতী জুৰি বৰা স্বামী: শ্ৰী বনমালি বৰুৱা	৫০	9954083202 " 8486192168	৪ৰ্থ
৯	শ্ৰীমতী মধু বৰা স্বামী: শ্ৰী জীৱন বৰা	৩৫	বিহগুৰি পথাৰ – 9678600604	নৱম
১০	শ্ৰীমতী জুন শইকীয়া পিতা: ৺মহেশ "	৪৫	"	৪ৰ্থ
১১	শ্ৰীমতী ৰূপা বৰা স্বামী: শ্ৰী দিলীপ বৰা	৩৫	" 9859950481	দশম
১২	শ্ৰীমতী অনিতা বৰা স্বামী: শ্ৰী নিকেন "	৪৫	" 9613270297	অষ্টম

পৰিশিষ্ট - V

তামুলীপথাৰ পৰিৰেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ কাৰ্যকৰী সদস্যৰ দলীয় আলোকচিত্ৰ

প্ৰথম শাৰীত ঃ ১) নীলকান্ত শইকীয়া, ২) ফুল শইকীয়া, ৩) জয়া বৰুৱা, ৪) ৰূপা বৰা, ৫) অঞ্জনা শইকীয়া

দ্বিতীয় শাৰীত ঃ ১) ৰবীন শইকীয়া, ২) নুৰুল হাছান, ৩) প্ৰফুল্ল বৰা, ৪) বদন শইকীয়া (সভাপতি), ৫) কবিতা বৰা

পৰিশিষ্ট - VI

পি আৰ এ আৰু এফ জি ডিত উপস্থিত থকা সদস্যৰ তালিকা

Sl No.	নাম Name	সংস্থা/পৰিচয় Organization/ Designation	ফোন নং Ph. No.	চহী Signature
1	Salim Ahmed	RFO, [illegible]	950888939	[illegible]
2.	Dhemani Bora	B.O. Bokakhat	9354927943	[illegible]
3	Jatin Gogoi	Fr.I KNP	9854587707	[illegible]
4.	Lakhya Doley.	EDC, Bohikhowa	8472916999	[illegible]
5	Anil Karmakar	EDC Borbheta	8751923689	[illegible]
6	Kushal Saikia	, Tamulipathar	9706526653	[illegible]
7	Loknath Munda	Borbheta	985491569	Munda
8	Robin Kurmi	EDC Borbheta	7859852789	[illegible]
9	Chandra Kt. Doley	EDC - Bohikhowa	995456048	[illegible]
10	Chandra Saikia	Bihloo puther	9706917352	[illegible]
11	[illegible]	[illegible]	8822081261	[illegible]
12	Ananda Borah	Tamuli Pathar	8376584940	[illegible]
13	Rabin Saikia.	"	9954230510	R Saikia.
14	[illegible] Dole	Bohikhowa	8486814036	[illegible]
15	Anup Bora	Bohikhuwa	7399151632	[illegible]
16	[illegible]	[illegible]	9706523034	
17.	Jaigeadar Saikia	Tamuli pathar	9954230510	J Saikia
18	Prasanta Saikia	Tamuli Pathar	8486873472	
19	[illegible]	Tamuli Pathar	–	
20	[illegible]	Tamuli Pathar	–	
21	Miss Monju Kumari	Borbheta	9559936564	[illegible]
22	Nogen Saikia	Tamuli Pathar	8403056970	[illegible]
23	Binud Chetri	No 2 Bohikhowa	9613642672	[illegible]
24	Jaganath Kumi	Borbheta	9954953116	[illegible]
25	Mukhe Sugar Doley	E.D.C Bohikhowa	9707473976	[illegible]
26	Prafulla Bora	Tamuli pathar	9954953106	[illegible]
27	[illegible]	[illegible]	9954369776	[illegible]
28	Sri [illegible] Saikia	Tamuli pathar	9613546881	[illegible]
29	N. 21. Saikia	Member [illegible] Tamuli pathar	8466529478	[illegible]

পৰিশিষ্ট - VII (ক)

তামুলীপথাৰ উন্নয়ন সমিতিৰ জনসমষ্টি আৰু সম্পদৰ মানচিত্ৰ

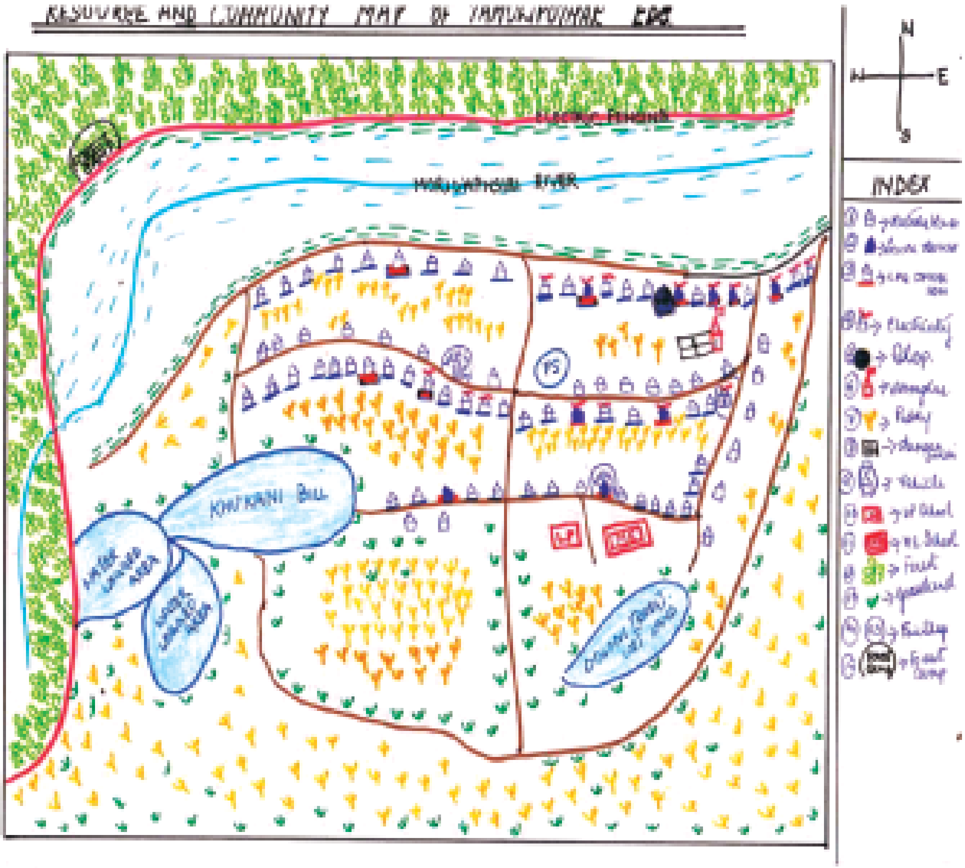

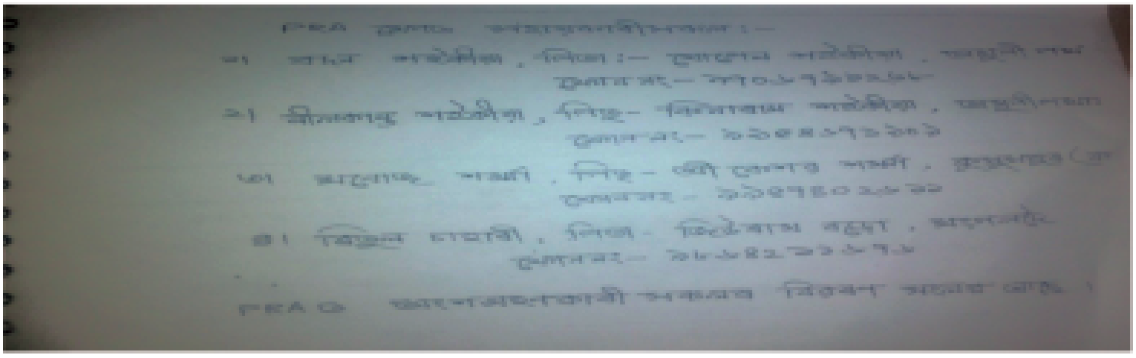

পৰিশিষ্ট - VII (খ)

তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ দুৰ্যোগ মানচিত্ৰ

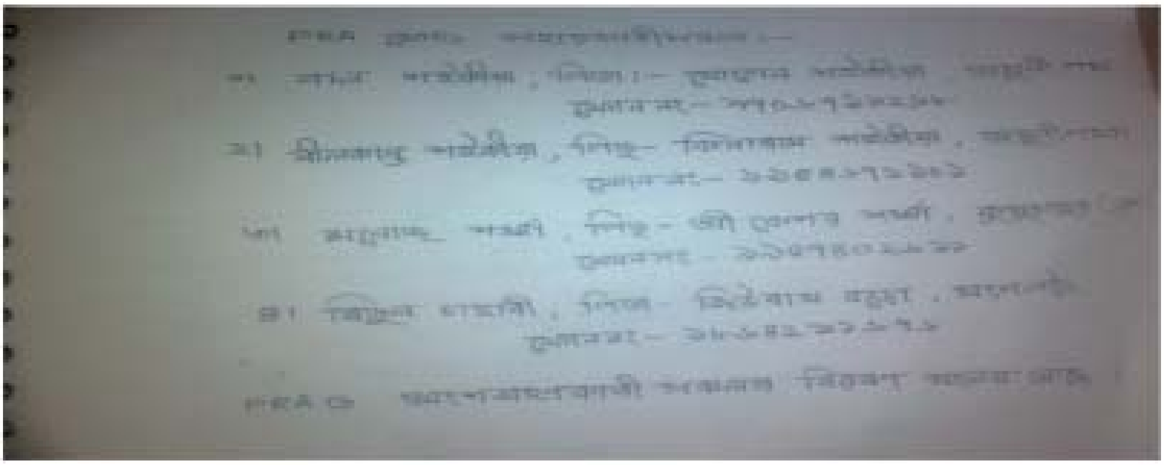

পৰিশিষ্ট - VII (গ)

ভেন ডায়েগ্ৰাম

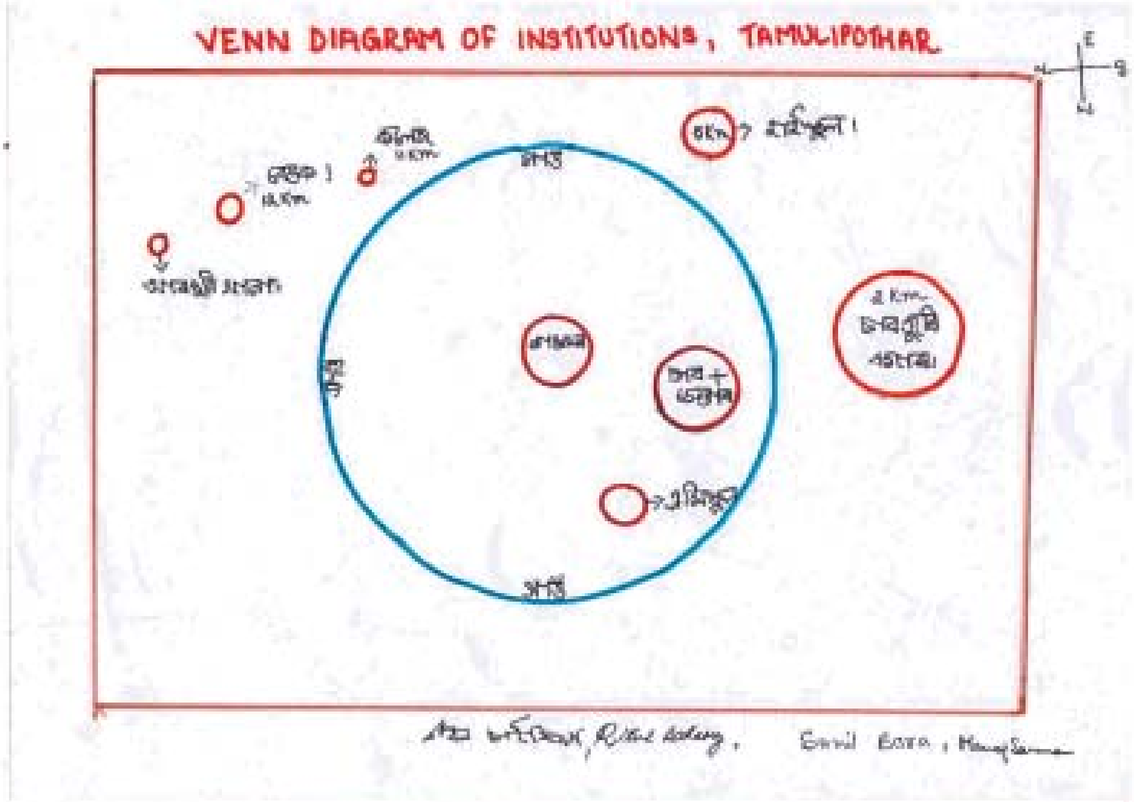

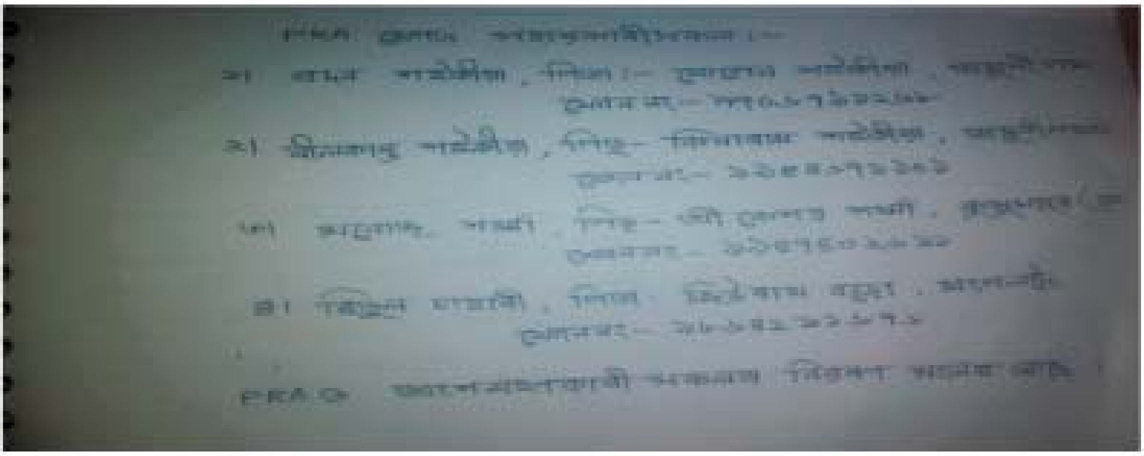

পৰিশিষ্ট - VIII (ক)

তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচী

স্থানাংক	স্থানাংক অনুসৰি গাঁৱৰ ই পি এ	সবিশেষ
১	অনাময় আৰু পানীৰ সুবিধা	অনাময় সুবিধা প্ৰদান কৰা আৰু খোৱাপানীৰ সুবিধা স্থাপন কৰা
২	নামঘৰ(মূল)	মজিয়া পকী কৰা। বাৰাণ্ডা প্লাষ্টাৰ কৰা। চৌহদৰ বেৰ নিৰ্মাণ। চাদ মেৰামতি।
৩	ৰাজহুৱা সভাঘৰ	ৰাজহুৱা সভাঘৰ মেৰামতি
৪	বয়ন কেন্দ্ৰ স্থাপন	আন্তঃগাঁথনিসহ ২০ খন তাঁতশাল যোগান ধৰা
৫	প্ৰাথমিক বিদ্যালয়	তামুলীপথাৰ প্ৰাথমিক বিদ্যালয়ৰ নতুন ভৱণ নিৰ্মাণ। চৌহদৰ বেৰ নিৰ্মাণ।
৬	জৈৱিক সাৰ প্ৰস্তুত গোট	জৈৱিক সাৰ প্ৰস্তুত গোট বা কেন্দ্ৰ স্থাপন।

পৰিশিষ্ট - VIII (খ)

তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিৰ প্ৰাৰম্ভিক কাৰ্যসূচীৰ চিহ্নিত মানচিত্ৰ

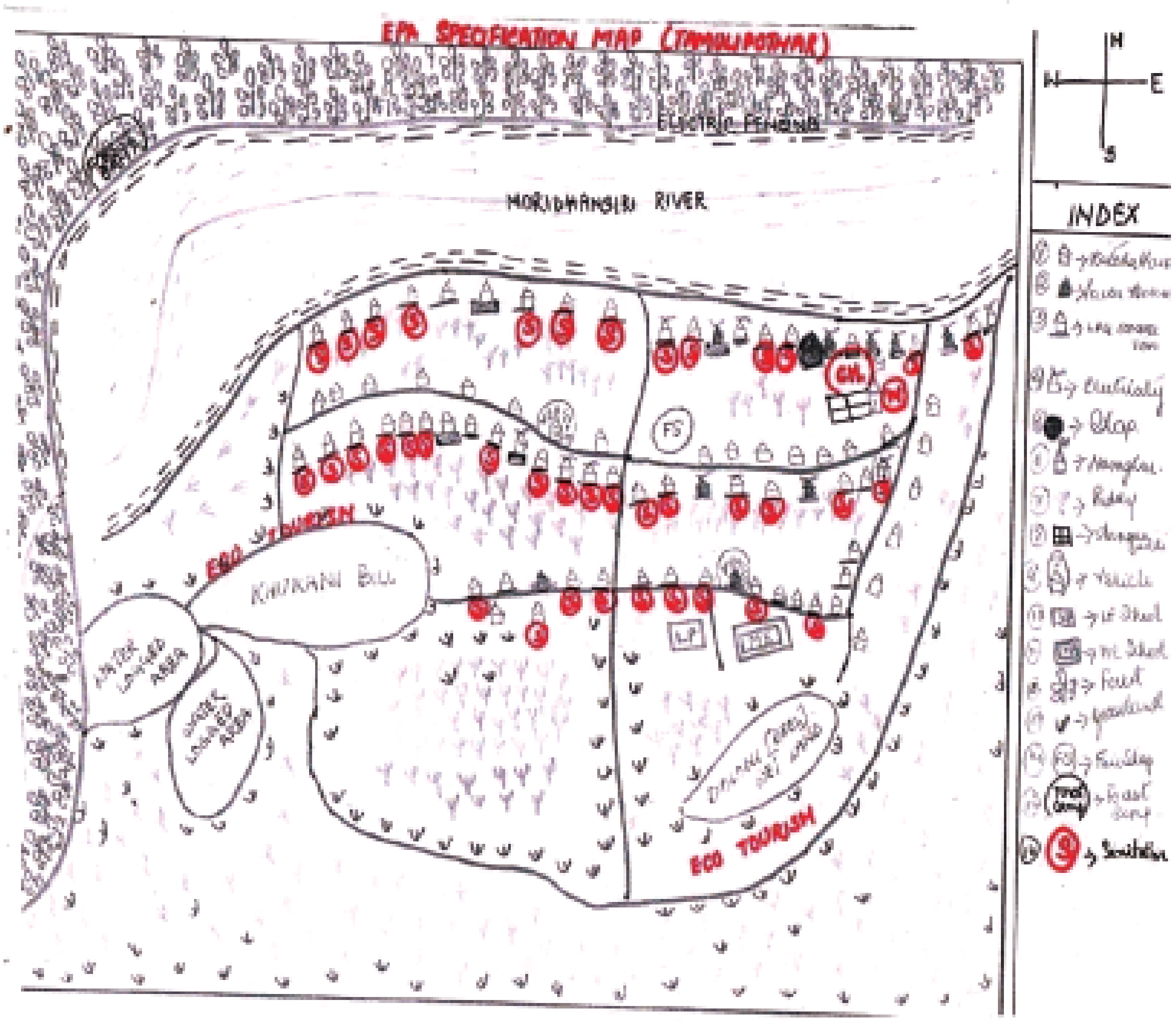

পৰিশিষ্ট - IX (ক)

তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ প্ৰশিক্ষণ তালিকা (প্ৰস্তাৱিত)

TAMULIPOTHAR EDC FINAL LIST FOR TRAINING

Date:03/06/2016

Sl No	Name	Age	Department/Trade/Skill	Qualification
1	Parikhit Boruah (M) C/O Banful Boruah	35	Computer	HSLC
2	Nirmal Chandra Borah (M) C/O Bipin Borah	22	Computer	HS
3	Kushal Saikia (M) C/O Dharmeswar Saikia	22	Computer	HS
4	Jintu Borah (M) C/O Loknath Borah	22	Computer	HS
5	Tulan Borah (M) C/O Narayan Borah	25	Carpentry	HSLC
6	Gopal Saikia (M) C/O Rahish Saikia	36	Carpentry	IX
7	Bhupen Saikia (M) C/O Badan Saikia	30	Carpentry	X Appeared
8	Ratul Borah (M) C/O Guna Bora	21	Electrician	VIII
9	Prabhat Saikia (M) C/O Ratneswar Saikia	36	Electrician	IX
10	Sidananda Borah (M) C/O Boludhor Bora	19	Electrician	X Appeared
11	Keshab Bora (M) C/O Putukan Borah	32	Mobile Repairing	IX
12	Noren Borah (M) C/O Lakhidhor Borah	25	Mobile Repairing	VIII
13	Promud Saikia (M) C/O Rupeswar Saikia	25	Mobile Repairing	X Appeared
14	Rabin Saikia (M) C/O Siva Ram Saikia	43	Mushroom	HSLC
15	Ananta Borah (M) C/O Duti Ram Borah	36	Mushroom	HS
16	Kabita Borah (F) C/O Niren Borah	45	Weaving/Tailoring	IX
17	Phula Saikia (F) C/O Rabin Saikia	40	Weaving/Tailoring	X Appeared
18	Nabomi Borah (F) C/O Durgedhar Borah	35	Weaving/Tailoring	IX
19	Dipamoni Borah (F) C/O Suren Borah	18	Cutting/Tailoring	VIII
20	Kalpana Borah (F) C/O Suren Borah	18	Cutting/Tailoring	X Appeared

Remarks: Computer,Mobile Repairing,Electrician offsite.
Carpentry,Weaving/Tailoring/Cutting/Mushroom onsite.

Countersigned

Divisional Forest Officer
Eastern Assam Wildlife Division
Bokakhat

[illegible]
Secretary
[illegible]
P.O. [illegible]

পৰিশিষ্ট - IX (খ)

বয়ন প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা (চলি থকা)

Sl. No.	Name	Name of Father's/ Husband	Age	Qualification	Contact
1	Rupanjali Bora	Bipul Bora	35	Class IX	
2	Phulla Saikia	Rabin Saikia	40	Class X	
3	Juga Saikia	Poban Saikia	47	Clsss VI	
4	Jayanti Bora	Dipti Bora	47	Class IV	
5	Kobita Bora	Niren Bora	47	Class VIII	
6	Nibha Bora	Arun Bora	35	Class VIII	
7	Ranu Bora Kalita	Ajoy Kalita	28	Class X	
8	Rupa Bora	Dilip Bora	40	Class IX	
9	Phuleswari Saikia	Moheshwar Saikia	45	Class IV	
10	Dhonmani Saikia	Ruhit Saikia	25	Class VIII	
11	Bulu Bora	Nabin Bora	36	Class IX	
12	Bonti Saikia	Dinesh Saikia	30	Class X	
13	Sunmoni Saikia	Kumud Saikia	25	Class VIII	
14	Munu Bora	Krishna Bora	22	Class VIII	
15	Reema Bora	Guna Bora	29	Class IX	
16	Munu Bora	Mantu Bora	26	Class IX	
17	Bonti Saikia	Mohan Saikia	26	Class VIII	
18	Ami Saikia	Thaneswar Saikia	36	Class VI	
19	Joon Bora	Keshob Bora	22	Class IX	
20	Mintu Bora	Ratan Bora	22	Class X	
21	Gulapi Bora	Narayan Bora	47	Class VI	
22	Sumi Bora	Jitu Bora	25	Class VIII	
23	Putoli Saikia	Gopal Saikia	26	Class VI	
24	Lily Roy	Tulshi Roy	45	Class VI	
25	Niru Deka	Robin Deka	35	Class VI	
26	Tilemai Saikia	Prodip Saikia	45	Class VI	
27	Dhonemai Das	Umesh Das	48	Class VIII	
28	Ranju Bora	Dhon Bora	35	Class IX	
29	Navami Bora	Durgedhar Bora	26	Class VII	
30	Moni Deka	Durgeswar Deka	27	Class IV	
31	Bulbuli Bora	Hemo Bora	38	Class IV	
32	Joon Bora	Tarun Bora	28	Class VII	
33	Bimola Saikia	Munindra Saikia	28	Class VII	

ক্ৰমশঃ.....

পৰিশিষ্ট - IX (খ)

বয়ন প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা (চলি থকা)

Sl. No.	Name	Name of Father's/ Husband	Age	Qualification	Contact
34	Labanya Bora	Pulin Bora	25	Class VIII	
35	Sushi Saikia	Surendra Saikia	32	Class VI	
36	Ghunusha Saikia	Kamal Saikia	39	Class IV	
37	Reena Saikia	Lakhidhor Saikia	39	Class VII	
38	Luhiti Bora	Durllav Bora	28	Class VII	
39	Ambika Bora	Suren Bora	45	Class IV	
40	Khiroda Saikia	Kushal Saikia	28	Class VII	
41	Prafuli Bora	Nirmol Bora	38	Class VII	
42	Lalita Saikia	Luhit Saikia	40	Class VI	
43	Lily Hazarika	Rahul Hazarika	26	Class VIII	
44	Nitu Saikia	Bhimkanta Saikia	38	Class VIII	
45	Sumu Bora	Rupam Bora	25	Class X	

President/Member Secretary
Tamuli Pathar Eco-Development Committee
P.O. Borjuri

President/Member Secretary
Tamuli Pathar Eco-Development Committee
P.O. Borjuri

পৰিশিষ্ট - IX (গ)

চিলাই প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা (চলি থকা)

ক্ৰমিক নং	নাম	দেউতাকৰ /স্বামীৰ নাম	লিংগ	বয়স	শিক্ষাগত অৰ্হতা	প্ৰশিক্ষণৰ নাম
১	কল্পনা বৰা	সুৰেন বৰা	মহিলা	১৮	দশম	চিলাই
২	দীপামণি বৰা	সুৰেন বৰা	মহিলা	১৮	নৱম	চিলাই
৩	চুমী বৰা	প্ৰেমধৰ বৰা	মহিলা	৩২	মেট্ৰিক	চিলাই
৪	ভৰানী শইকীয়া	ধৰ্মেশ্বৰ শইকীয়া	মহিলা	১৯	দশম	চিলাই
৫	বন্দনা বৰা	জয়ন্ত বৰা	মহিলা	২৩	অষ্টম	চিলাই
৬	জীনা দাস	নীলমণি দাস	মহিলা	২০	নৱম	চিলাই
৭	নমিতা শইকীয়া	গুণীন শইকীয়া	মহিলা	২৫	অষ্টম	চিলাই
৮	গীতাঞ্জলি বৰা	দিব্যজ্যোতি বৰা	মহিলা	১৮	দশম	চিলাই
৯	জোনমণি বৰা	কিৰণ বৰা	মহিলা	২২	মেট্ৰিক	চিলাই
১০	থুনু বৰা	অনন্ত বৰা	মহিলা	২৭	নৱম	চিলাই
১১	মাধৱী বৰা	গোপাল শইকীয়া	মহিলা	২৭	নৱম	চিলাই
১২	মীনাক্ষি শইকীয়া	হৰেন্দ্ৰ শইকীয়া	মহিলা	২৩	মেট্ৰিক	চিলাই
১৩	জুৰি শইকীয়া	জয়ন্ত শইকীয়া	মহিলা	২১	মেট্ৰিক	চিলাই
১৪	যামিনী বৰা	গোপাল বৰা	মহিলা	২৫	ষষ্ঠ	চিলাই
১৫	জিতু ৰয়	বাপধন ৰয়	মহিলা	২৫	ষষ্ঠ	চিলাই
১৬	সৰুমাই শইকীয়া	মণ্টু শইকীয়া	মহিলা	২৬	ষষ্ঠ	চিলাই
১৭	বিদিশা বৰা	দুলন বৰা	মহিলা	২২	ষষ্ঠ	চিলাই
১৮	পৰিস্মিতা শইকীয়া	লোহিত শইকীয়া	মহিলা	২০	একাদশ	চিলাই
১৯	ৰীমা বৰা	গুণ বৰা	মহিলা	২০	অষ্টম	চিলাই
২০	চুমী বৰা	জিতু বৰা	মহিলা	২৪	দশম	চিলাই
২১	কৰবী বৰুৱা	পৰীক্ষিত বৰুৱা	মহিলা	২৭	মেট্ৰিক	চিলাই
২২	অম্বিকা বৰা	সুমন বৰা	মহিলা	২০	মেট্ৰিক	চিলাই

পৰিশিষ্ট - IX (ঘ)

কম্পিউটাৰ প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা (চলি থকা)

ক্ৰমিক	নাম	দেউতাকৰ নাম	জন্ম তাৰিখ/বয়স	শিক্ষাগত অৰ্হতা	যোগাযোগ
১	পৰীক্ষিত বৰুৱা	বনফুল বৰুৱা	০২-০৬-১৯৮৬	মেট্ৰিক	৯৮৫৪৬১৬৬৩১
২	টংকেশ্বৰ বৰা	ধ্ৰুৱ বৰুৱা	১১-০৭-১৯৯৯	মেট্ৰিক	৮৭২০৯১৬১১৯
৩	আশা বৰা	প্ৰফুল্ল বৰা	০৯-০৭-১৯৯১	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৮৭২৪৯৬৭৪৩৬
৪	মাধুৰ্য বৰা	নীৰেন বৰা	০৫-০১-১৯৯৯	মেট্ৰিক	৯৬৭৮০৩৭৮১৭
৫	ৰিতুপৰ্ণ বৰা	মধু বৰা	১৮-০৯-১৯৯৮	মেট্ৰিক	৯৮৫৯০৪৪৬৪০
৬	নিৰ্মল চন্দ্ৰ বৰা	বিপিন বৰা	২০-০২-১৯৯৭	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯০৮৫১৬৩৮৬৫
৭	বৰ্ণালী শইকীয়া	শুভম শইকীয়া	০১-০৬-২০০১	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯৯৫৪৩৬১২৫১
৮	মণিকা শইকীয়া	ৰত্নেশ্বৰ শইকীয়া	০৬-১২-১৯৯৭	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯০৮৫৫৮২৮৪৩
৯	জাহ্নবী বৰুৱা	লীলা বৰা	২২-১১-১৯৯৭	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯৫৭৭৬১৫৬০৩
১০	ৰবীন শইকীয়া	শিৱৰাম শইকীয়া	০৪-০১-১৯৭২	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯০৮৫০১৭৩২৮

পৰিশিষ্ট - X

ফটো গেলাৰী

অঞ্চলটোৰ মহিলাৰ উণেৰে গোঁথা কাৰ্য	মাছ ধৰা সঁজুলি (চেপা)
সজাগতা কাৰ্যসূচী	এফ জি ডি
জ্যেষ্ঠ নাগৰিকৰে বাৰ্তালাপ	পি আৰ এ মেপিং

পৰিশিষ্ট - XI

জি পি এছ স্থানাংক

ক) ২৬°৩৯’৪১.৮৮” ৰ পৰা ২৬°৩৯’৫২.৩৭” উত্তৰ

খ) ৯৩°৩২’২৪.৮৯” ৰ পৰা ৯৩°৩১’১৬.৪৯” পূব

গ) ২৬°৩৯’২৬.৫৬” উত্তৰ আৰু ৯৩°৩১’৫৭.৩৫” পূব

পৰিশিষ্ট - XII

এছ ডি পি প্ৰতিবেদন

তামুলীপথাৰ দক্ষতা বিকাশ কাৰ্যসূচী

ফ্ৰেন্স ডেভেলপমেণ্ট এজেন্সীৰ বিত্তীয় সাহায্যৰে আছাম প্ৰজেক্ট অন ফৰেষ্ট এণ্ড বায়'ডাইভাৰ্ছিটী কনজাৰভেচনৰ অধীনত দক্ষতা বিকাশ কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰা হয়। পূব অসম বন্যপ্ৰাণী সংমণ্ডলৰ অধীনৰ তামুলীপথাৰ পৰিৱেশ-উন্নয়ন সমিতিত আৰ জি ভি এনে এই কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰে।

প্ৰশিক্ষণৰ নাম	আৰম্ভণিৰ সময়	শেষ হোৱা সময়	নম্বৰ সংখ্যা/খৰচ	প্ৰশিক্ষাৰ্থী	মূল প্ৰশিক্ষক
বয়ন	৩০-৮-১৬	১৫-১০-১৬	২ (ঊষা চিলাই মেচিন ৪৩,৫০০টকা)	৪৫	যোগী পাঠক
চিলাই	৩০-৮-১৬	১৫-১০-১৬	৪ (ঊষা চিলাই মেচিন ২৮,৭৮০ টকা)	২২	ঘনকান্ত হাজৰিকা
কম্পিউটাৰ	১২-৮-১৬	১২-১১-১৬	চি চি এ পাঠ্যক্ৰম ২৫,০০০ টকা	১০	ইৰুডাইট বোকাখাত (এমট্ৰনৰ স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত)

২০১৬ চনৰ ৩০আগষ্টত নগাঁও সংমণ্ডলৰ অধীনৰ তামুলীপথাৰত চিলাইৰ এক প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী আৰম্ভ কৰা হয়। কাৰ্যসূচীৰ শুভাৰম্ভ কৰে তামুলীপথাৰ বনাঞ্চলিক বিষয়া শ্ৰীযুত গুণজিৎ তালুকদাৰে। ২০১৬ চনৰ ১২আগষ্টত কম্পিউটাৰ প্ৰশিক্ষণৰ এক কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰা হয় বোকাখাতৰ ইৰুডাইটত। এই অনুষ্ঠানত উপস্থিত আছিল লাট বিষয়া নুৰুল হাচান শইকীয়া, অন্যান্য বন বিষয়া আৰু আৰ জি ভি এনৰ বিষয়াবৰ্গ।

কেঁচামাল যোগান ঃ ৬০ মিটাৰ কাপোৰ, ৮খন কেঁচী, পেকেট বেজী, বেজী, এম্ব্ৰইডাৰী ফ্ৰেম, হস্তঁতাঁত সামগ্ৰী, সূতা, টেবুল, চকী, বোৰ্ড, চক আদি।

ৰাইজৰ মন্তব্য ঃ

বয়ন শিল্পৰ এগৰাকী প্ৰশিক্ষাৰ্থী ৰূপাঞ্জলি বৰাই কয় যে তেওঁ এই প্ৰশিক্ষণত অংশগ্ৰহণ কৰি যথেষ্ট গৌৰৱ অনুভৱ কৰিছে আৰু যিহেতু এনে ধৰণৰ প্ৰশিক্ষণ কাৰ্যসূচী গাঁওখনত এইটোৱে প্ৰথম, গতিকে তেওঁ ইয়াকে লৈ যথেষ্ট উৎসাহিত।

চুমী বৰা আছিল অন্যতম চিলাই প্ৰশিক্ষাৰ্থী। বয়ন প্ৰশিক্ষণত অংশগ্ৰহণ কৰি তেওঁ গৌৰৱ অনুভৱ কৰিছে। ভৱিষ্যতে নিজাকৈ ব্যৱসায় কৰাৰ বাবে তেওঁ আশাবাদী।

ফটো গেলাৰী

ফটো ঃ তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ চিলাই আৰু বয়ন প্ৰশিক্ষণৰ প্ৰশিক্ষাৰ্থীসকল

তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ বয়ন প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা

ক্ৰমিক নং	নাম	দেউতাকৰ /স্বামীৰ নাম	বয়স	শিক্ষাগত	প্ৰশিক্ষণৰ নাম অৰ্হতা
১	ৰূপাঞ্জলি বৰা	বিপুল বৰা	৩৫	নৱম	বয়ন
২	ফুল শইকীয়া	ৰবীন শইকীয়া	৪০	দশম	বয়ন
৩	যুগ শইকীয়া	পৱন শইকীয়া	৪৭	ষষ্ঠ	বয়ন
৪	জয়ন্তী বৰা	দীপ্তি বৰা	৪৭	চতুৰ্থ	বয়ন
৫	কবিতা বৰা	নিৰেন বৰা	৪৭	অষ্টম	বয়ন
৬	নিভা বৰা	অৰুণ বৰা	৩৫	অষ্টম	বয়ন
৭	ৰাণু বৰা কলিতা	অজয় কলিতা	২৮	দশম	বয়ন
৮	ৰূপা বৰা	দীলিপ বৰা	৪০	নৱম	বয়ন
৯	ফুলেশ্বৰী শইকীয়া	মহেশ্বৰ শইকীয়া	৪৫	চতুৰ্থ	বয়ন
১০	ধনমণি শইকীয়া	ৰোহিত শইকীয়া	২৫	অষ্টম	বয়ন
১১	বুলু বৰা	নবিন বৰা	৩৬	নৱম	বয়ন
১২	বণ্টি শইকীয়া	মোহন শইকীয়া	৩০	দশম	বয়ন
১৩	সোণমণি শইকীয়া	কুমুদ শইকীয়া	২৫	অষ্টম	বয়ন
১৪	মুনু বৰা	কৃষ্ণ বৰা	২৬	নৱম	বয়ন
১৫	ৰিমা বৰা	গুণ বৰা	২৯	নৱম	বয়ন
১৬	অমি শইকীয়া	থানেশ্বৰ শইকীয়া	৩৬	ষষ্ঠ	বয়ন
১৭	জোন বৰা	কেশৱ বৰা	২২	নৱম	বয়ন
১৮	মিণ্টু বৰা	ৰতন বৰা	২২	দশম	বয়ন
১৯	গোলাপী বৰা	নাৰায়ণ বৰা	৪৭	ষষ্ঠ	বয়ন
২০	ছুমি বৰা	জিতু বৰা	২৫	অষ্টম	বয়ন
২১	পুতলি শইকীয়া	গোপাল শইকীয়া	২৬	ষষ্ঠ	বয়ন
২২	লিলি ৰয়	তুলসী ৰয়	৪৫	ষষ্ঠ	বয়ন
২৩	নিৰু ডেকা	ৰবীন ডেকা	৩৫	ষষ্ঠ	বয়ন
২৪	তিলেমাই শইকীয়া	প্ৰদীপ শইকীয়া	৪৫	ষষ্ঠ	বয়ন
২৫	ধনমণি দাস	উমেশ দাস	৪৮	অষ্টম	বয়ন

২৬	ৰঞ্জু বৰা	ধন বৰা	৩৫	নৱম	বয়ন
২৭	নৰমী বৰা	দুৰ্গাধৰ বৰা	২৬	অষ্টম	বয়ন
২৮	মণি ডেকা	দুৰ্গেশ্বৰ ডেকা	২৭	চতুৰ্থ	বয়ন
২৯	বুলবুলি বৰা	হেমো বৰা	৩৮	চতুৰ্থ	বয়ন
৩০	জোন বৰা	তৰুণ বৰা	২৮	সপ্তম	বয়ন
৩১	লাবণ্য বৰা	পুলিন বৰা	৩৫	অষ্টম	বয়ন
৩২	সুশীল শইকীয়া	সুৰেন্দ্ৰ শইকীয়া	৩২	ষষ্ঠ	বয়ন
৩৩	ঘুনুচা শইকীয়া	কমল শইকীয়া	৩৯	চতুৰ্থ	বয়ন
৩৪	ৰীণা শইকীয়া	লক্ষীধৰ শইকীয়া	৩৯	সপ্তম	বয়ন
৩৫	লোহিতি বৰা	দুৰ্লভ বৰা	২৮	সপ্তম	বয়ন
৩৬	অম্বিকা বৰা	সুৰেন বৰা	৪৫	চতুৰ্থ	বয়ন
৩৭	ক্ষিৰদা শইকীয়া	কুশল শইকীয়া	২৮	সপ্তম	বয়ন
৩৮	প্ৰফুলি বৰা	নিৰ্মল বৰা	৩৮	সপ্তম	বয়ন
৩৯	ললিতা শইকীয়া	লোহিত শইকীয়া	৪০	ষষ্ঠ	বয়ন
৪০	লিলি হাজৰিকা	ৰাহুল হাজৰিকা	২৬	অষ্টম	বয়ন
৪১	নিতু শইকীয়া	ভীমকান্ত শইকীয়া	৩৮	অষ্টম	বয়ন
৪২	ছুমু বৰা	ৰূপম বৰা	২৫	দশম	বয়ন
৪৩	মুনু বৰা	মণ্টু বৰা	২৬	নৱম	বয়ন
৪৪	বণ্টি শইকীয়া	মোহন শইকীয়া	২৬	অষ্টম	বয়ন
৪৫	বিমলা শইকীয়া	মুনীন্দ্ৰ শইকীয়া	২৮	সপ্তম	বয়ন

Divisional Forest Officer
-cum FIU APFBC Society
E.A.WL. Division, Bokakhat

তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ চিলাই প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা

ক্ৰমিক নং	নাম	দেউতাকৰ /স্বামীৰ নাম	লিংগ	বয়স	শিক্ষাগত অৰ্হতা	প্ৰশিক্ষণৰ নাম
১	কল্পনা বৰা	সুৰেন বৰা	মহিলা	১৮	দশম	চিলাই
২	দীপামণি বৰা	সুৰেন বৰা	মহিলা	১৮	নৱম	চিলাই
৩	চুমী বৰা	প্ৰেমধৰ বৰা	মহিলা	৩২	মেট্ৰিক	চিলাই
৪	ভৱানী শইকীয়া	ধৰ্মেশ্বৰ শইকীয়া	মহিলা	১৯	দশম	চিলাই
৫	বন্দনা বৰা	জয়ন্ত বৰা	মহিলা	২৩	অষ্টম	চিলাই
৬	জীনা দাস	নীলমণি দাস	মহিলা	২০	নৱম	চিলাই
৭	নমিতা শইকীয়া	গুণীন শইকীয়া	মহিলা	২৫	অষ্টম	চিলাই
৮	গীতাঞ্জলি বৰা	দিব্যজ্যোতি বৰা	মহিলা	১৮	দশম	চিলাই
৯	জোনমণি বৰা	কিৰণ বৰা	মহিলা	২২	মেট্ৰিক	চিলাই
১০	থুনু বৰা	অনন্ত বৰা	মহিলা	২৭	নৱম	চিলাই
১১	মাধবী বৰা	গোপাল শইকীয়া	মহিলা	২৭	নৱম	চিলাই
১২	মীনাক্ষী শইকীয়া	হৰেন্দ্ৰ শইকীয়া	মহিলা	২৩	মেট্ৰিক	চিলাই
১৩	জুৰী শইকীয়া	জয়ন্ত শইকীয়া	মহিলা	২১	মেট্ৰিক	চিলাই
১৪	জামিনী বৰা	গোপাল বৰা	মহিলা	২৫	ষষ্ঠ	চিলাই
১৫	জিতু ৰয়	বাপধন ৰয়	মহিলা	২৫	ষষ্ঠ	চিলাই
১৬	সৰুমাই শইকীয়া	মন্তু শইকীয়া	মহিলা	২৬	ষষ্ঠ	চিলাই
১৭	বিদিশা বৰা	দুলন বৰা	মহিলা	২২	ষষ্ঠ	চিলাই
১৮	পৰিস্মিতা শইকীয়া	লুহিত শইকীয়া	মহিলা	২০	একাদশ	চিলাই
১৯	ৰীমা বৰা	গুণ বৰা	মহিলা	২০	অষ্টম	চিলাই
২০	চুমী বৰা	জিতু বৰা	মহিলা	২৪	দশম	চিলাই
২১	কৰবী বৰুৱা	পৰাক্ষিত বৰুৱা	মহিলা	২৭	মেট্ৰিক	চিলাই
২২	অম্বিকা বৰা	সুমন বৰা	মহিলা	২০	মেট্ৰিক	চিলাহ

তামুলীপথাৰ ই ডি চিৰ কম্পিউটাৰ প্ৰশিক্ষণৰ তালিকা

ক্ৰমিক	নাম	দেউতাকৰ নাম	জন্ম তাৰিখ/বয়স	শিক্ষাগত অৰ্হতা	যোগাযোগ
১	পৰিক্ষীত বৰুৱা	বনফুল বৰুৱা	০২-০৬-১৯৮৬	মেট্ৰিক	৯৮৫৪৬১৬৬৩১
২	টংকেশ্বৰ বৰা	ধ্ৰুৱ বৰুৱা	১১-০৭-১৯৯৯	মেট্ৰিক	৮৭২০৯১৬১১৯
৩	আশা বৰা	প্ৰফুল্ল বৰা	০৯-০৭-১৯৯১	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৮৭২৪৯৬৭৪৩৬
৪	মাধুৰ্য বৰা	নীৰেন বৰা	০৫-০১-১৯৯৯	মেট্ৰিক	৯৬৭৮০৩৭৮১৭
৫	ৰিতুপৰ্ণ বৰা	মধু বৰা	১৮-০৯-১৯৯৮	মেট্ৰিক	৯৮৫৯০৪৪৬৪০
৬	নিৰ্মল চন্দ্ৰ বৰা	বিপিন বৰা	২০-০২-১৯৯৭	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯০৮৫১৬৩৮৬৫
৭	বৰ্ণালী শইকীয়া	সুভম শইকীয়া	০১-০৬-২০০১	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯৯৫৪৩৬১২৫১
৮	মণিকা শইকীয়া	ৰত্নেশ্বৰ শইকীয়া	০৬-১২-১৯৯৭	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯০৮৫৫৮২৮৪৩
৯	জাহ্নবী বৰুৱা	লীলা বৰা	২২-১১-১৯৯৭	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯৫৭৭৬১৫৬০৩
১০	ৰবীন শইকীয়	শিবৰাম শইকীয়া	০৪-০১-১৯৭২	উচ্চতৰ মাধ্যমিক	৯০৮৫০১৭৩২৮

Saikia

Divisional Forest Officer
-cum, FMU APFBC Society
E.A.W.L. Division, Bokakhat

GOVRENMENT OF ASSAM
OFFICE OF THE DIVISIONAL FOREST OFFICER, EAWL DIVISION
KAZIRANGA NATIONAL PARK : BOKAKHAT-785612

Letter No. B-WLG/EDC/465-66 Dated Bokakhat, the 22nd Jan., 2018

To,

The Project Director,
PMU, APFBC Society,
O/o the PCCF & HoFF, Aranya Bhawan,
Panjabari, Guwahati, Assam.

Sub :- Submission of Assamese translated Micro-plans (MP) under Part-I of Phase I of Eastern Assam Wildlife Division-Kaziranga National Park-Agoratoli,Tamulipathar,Borbheta, Bohikhowa gaon and Chepenakobowa for approval.

Ref :- Executive Director, RGVN's letter No.RGVN/COMPELO/26992, dtd. 17/01/18.

Sir,

With reference to the subject cited above, I submit herewith the four copies of each EDC's approved Assamese translated Micro-plans (MP) under Part-I of Phase I of Eastern Assam Wildlife Division-Kaziranga National Park- Agoratoli, Tamulipathar, Borbheta, Bohikhowa gaon and Chepenakobowa by the undersigned for favour of your kind information and necessary action please.

Enclo. :- As stated above

Yours faithfully,

Divisional ForestOfficer
Eastern Assam Wildlife Division
Bokakhat.

Copy to the Executive Director, Rastriya Gramin Vikas Nidhi for favour of his kind information and necessary action.

Divisional ForestOfficer
Eastern Assam Wildlife Division
Bokakhat.

Memo No. A-WLG/EDC/ Dated Bokakhat, the 22nd Jan., 2018

Copy to the Director, Kaziranga National Park, Bokakhat for favour of his kind information.

Divisional ForestOfficer
Eastern Assam Wildlife Division
Bokakhat.